23ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6350 | 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1906 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 26 ՇԵՎՎԱԼ 1324 | 12 Décembre 1906 | 23me année № 6350

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 դրուշով փոխ
1 մեճ.ի հատուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره وولك
درعلیه ده غلطه ده اداره اولنان غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ ԿՏԱԿԸ

ԿՏԱԿԻ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՔԱՅԼԸ

Պատրիարքարանը գրած է Վանայ Առաջնորդարանին, ինչպէս հաղորդեց Արեւելք միւս լրագիրներուն հետ, թէ պատրաստ է գործադրելու հանգուցեալ Գարեգին եպսկ. Սրուանձտեանցի կտակը, պայմանով որ Առաջնորդարանը գործադրութեան յարմար եղանակ մը ներկայացնէ: Իսկ կտակուած 1000 ոսկիի գումարը տոկոսներով եղած է 1861 ոսկի ցվերջ 1905ի:

Պատրիարքարանի կողմէ եղած այս զեկուցումը իբր առաջին քայլ սոյն մարդասիրական կտակին գործադրութեան՝ համակրութեամբ և ուրախութեամբ կ'ողջունուի ամէնուն կողմէ, և յոյս կ'ընծայէ թէ այլ եւս պիտի ձեռնարկուի անոր իրագործմանը:

Բայց թէ գործադրութեան ինչ եղանակ պիտի ցուցնէ Վանայ Առաջնորդարանը, որ այս վերջերս օրինաւոր գործունէութիւն մը սկսած է ունենալ Քաղաքական ժողովին վերակազմութեամբը, բնականաբար յայտնի չէ դեռ: Ուստի սպասելով անոր կողմէ ներկայացուելիք ծրագրին, մենք ի դէպ կը համարինք քանի մը խօսք ընել Սրուանձտեանց այս կտակին վրայ, թէ՛ ամփոփ տեղեկութիւններ տալու համար անոր վրայ Արեւելքի ընթերցողներուն և թէ՛ գաղափար մը տալու համար գործադրութեան այն եղանակին վրայ որ կը պատշաճի ու հնարաւոր է այս կտակի իրագործմանը:

Սրուանձտեանց Գարեգին եպիսկոպոսը 1892ին վախճանելով 2000 ոսկի ձգեց, որուն 1000ին համար կտակ մը ըրած էր, ըսելով թէ կը փափաքի որ անով համեստ Հիւանդանոց մը հաստատուի իր ծննդավայրին (Վանայ) մէջ: Հանգուցեալ Սրբազանին չորս եղբայրները որ օրինական ժառանգորդներն էին իրեն, 2000 ոսկիէն 1000ին համար եղած այդ կտակը ընդունելով, մնացեալ գումարը գանձեցին ու մէջերնին բաժնեցին: Իսկ կտակուած գումարը Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ ու Սրուանձտեանց եղբայրներուն հաճութեամբը՝ յանձնուեցաւ 1893ին Բերայի կալուածոց Հոգաբարձութեան, որ ինչպէս յայտնի է, շատ վստահելի մարմին մըն է, և որ մինչեւ 1905 տարւոյն վերջը բաղադրեալ տոկոսներով 1861 ոսկիի յանգեցուցած է նոյն գումարը և դեռ իր քովը ունի զայն: Բայց այդ գումարին յիշեալ մարմնոյն յանձնուելուն պատճառը ոչ թէ ան էր որ որոշեալ ժամանակի մը համար կենար հոն մինչեւ որ տոկոսներով այս ինչ գումարին յանգէր և ապա կտակին գործադրութեան յատկացուէր, այլ որպէս զի ապահով տեղ մը կենար մինչեւ որ կտակը գործադրելու եղանակը ճշդուէր: Այն օրէն ի վեր ամբողջ 13 տարի անցաւ և 861 ոսկի ալ տոկոս գոյացաւ:

Բնական է սակայն թէ ո՛չ մայր գումարը և ոչ արտադրած տոկոսը չեն կրնար հիւանդանոց մը հաստատել ու շարունակել, ո՛րքան ալ համեստ ըլլայ հիւանդանոցը: Բայց որովհետեւ միւս կողմէ ալ պէտք է որ յարգուի կտակի մը նուիրականութիւնը ու գործադրուի անպատճառ, ուստի հարկ էր գործադրութեան պատշաճ եղանակ մը գտնել: Ատոր համար ալ 1893ին Խնամակալութիւն մը կազմուեցաւ ի Կ. Պոլիս, Կեդր. Վարչութեան կողմէ, որուն երեք անդամները Սրուանձտեանց եղբայրները նշանակեցին, ինչպէս պայմանադրուած էր այդ վերջիններուն և Վարչութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեան ծրագրին մէջ: Խնամակալութիւնը ունեցաւ իր մասնաճիւղը Վանայ մէջ որ նոյնպէս վեց անդամներէ կը բաղկանար և միեւնոյն կերպով ընտրուած էր, այսինքն կէսը Վարչութենէն և կէսը հանգուցեալ եպիսկոպոսին եղբայրներէն նշանակուած:

Խնամակալութիւնը և իր մասնաճիւղը բաւական ժամանակ Պատրիարքարանի ու Առաջնորդարանի գիտութեամբ և միջամտութեամբ թղթակցութիւններ և բանակցութիւններ ըրին իրարու հետ, կտակին գործադրութեան եղանակին վրայ, որոշելու համար հիւանդանոցին տեղը, և զայն հոգալու միջոցները: Բայց առանց գործնական ելքի մը յանգելու՝ դադրեցան, անդամներէն ոմանց մահուամբ, միւսներուն լքմամբ: Այսպէս անցան բաւական տարիներ և ձայն ու ձուն չկար այդ մասին, ի բաց առեալ լրագրական բեմէն մերթ ընդ մերթ լսուած արձագանգները, որոնք ուրիշ բան չէին, բայց թէ փափաք ու խնդրանք Սրուանձտեանց հանգուցեալ Սրբազանի կտակին իրականացմանը:

Պատրիարքարանի կողմէ Վանայ Առաջնորդարանին վերջերս եղած յիշեալ զեկոյցը գործադրութեան նախաքայլ մըն է և պաշտօնապէս այժմէութիւն կուտայ այս անգամ այդ խնդրին: Տարակոյս չկայ թէ Վանայ Առաջնորդարանը կը փութայ իր ծրագիրը ներկայացնել, որուն ամէնէն աւելի ինքը պէտք է նախանձախնդիր ըլլայ, իբրեւ ամէնէն աւելի գիտակ այն պէտքին ու կարեւորութեան՝ զոր ունի աղքատ հիւանդները խնամելու մարդասիրական գործը: Այլ որովհետեւ ինչպէս ըսինք վերը՝ մէկ երկու հազար ոսկիով կարելի չէ հիւանդանոց մը հաստատել, որքան ալ համեստ ըլլայ, հարկանհրաժեշտ է ուրեմն այս մարդասիրական կտակը գործադրելու համար ո՛չ թէ կտակի տառին դիմել, այլ ոգիին ու նպատակին: Ուստի ընտրել կամ որոշել պէտք է այնպիսի եղանակ մը որ կտակարար եպիսկոպոսին կամքը ու բաղձանքը իրականացնէ ոգւով ու սկզբունքով: Այս տեսակէտով հետեւեալ եղանակը ո՛չ իբրեւ մեր կողմէ թելադրութիւն, այլ իբրեւ գործադրելի եղանակի մը ուրուագիծ ներկայացնել պատշաճ կը դատենք, ինչպէս ուրիշ առթիւ մըն ալ պարզեցինք անգամ մը.—

1. Փոխանակ հիւանդանոցի՝ հաստատել դարմանատուն մը:

2. Վարձել բժիշկ մը, որուն պաշտօնը ըլլայ վկայեալ աղքատ հիւանդներուն այցելութիւն տալ և խնամել զանոնք իրենց տուներուն մէջ: Նաեւ դարմանատան մէջ բժիշկը պէտք է ընդունի ձրիապէս այնպիսի աղքատ հիւանդներ որ դեռ ոտքի վրայ են կամ քրոնիկ հիւանդութիւն ունին:

3. Հիւանդութեան ու ապաքինութեան շրջաններուն մէջ սննդառութեան անհրաժեշտ նիւթերը ձրի հայթայթել աղքատ հիւանդներուն: Աւելորդ է ըսել թէ նոյնպէս պէտք է ձրի հոգալ այդ կարգի հիւանդներուն բոլոր դեղերը ու չիճուկները:

4. Դարմանատան մէջ ունենալ դեղարան մը, որ պարունակէ բոլոր անհրաժեշտ դեղերը և ամէն տեսակ չիճուկներ:

5. Այս ծախքերը հոգալ կտակուած մայր գումարին ու բարդեալ տոկոսներուն կազմած դրամագլուխին տարեկան տոկոսով, որ 100 ոսկիէն պակաս չըլլար, 2000 ոսկի ենթադրելով դրամագլուխը, որ ցվերջ 1905ի 1861 ոսկի եղած է արդէն, և մինչեւ գործի սկսիլ՝ 2000 ոսկիի կը յանգի անշուշտ:

6. Այն նախատեսութեամբ թէ գուցէ տարեկան 100 ոսկին չի բաւեր յիշեալ ծախքերուն՝ նպաստ հաւաքել: Վարձեալ բժիշկն ալ արտօնեալ ըլլալու է կարող հիւանդներէն այցագին առնել, որպէս զի քիչ վարձքով գոհ ըլլայ: Նոյնպէս դեղարանին մէջ դրամով ծախելու է ոչ-աղքատներուն դեղերը ու չիճուկները, որով շահ կը գոյանայ ի նպաստ դարմանատան սնտուկին և կը թեթեւցնէ անոր ծախքերուն բեռը:

7. Ընտրել յանձնաժողով մը որ հսկէ Դարմանատան գործառնութիւններուն, վկայեալ աղքատ հիւանդները որոշելու գործին, նպաստի հաւաքման և դեղարանին բարւոք մատակարարութեան ու շահագործութեան կարեւոր գործողութեան:

Ահա այս և նման պայմաններով մենք կը կարծենք թէ բաւական խնամք ու հոգածութիւն կրնայ ըլլալ խեղճ աղքատ հիւանդներու, որոնց համար նախախնամութիւն մը կ'ըլլայ այդ կերպով ու միջոցներով հաստատուած դարմանատուն մը, հոգ չէ թէ բուն իսկ հիւանդանոց չըլլայ ան: Ահա այս եղանակով հանգուցեալ Գարեգին եպիսկոպոսի կտակը իրապէս գործադրուած կ'ըլլայ, թէեւ ոչ տառական իմաստով, այլ բարեգործական ոգւով և սկզբունքով, ինչ որ միեւնոյն բանն ըսել է իրականին մէջ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

(ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՄԱՐԴՈՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ)

Ա. ԳՈՐԾԻ ՄԷՋ

Այն երիտասարդը որ կ'ուզէ կեանքի մէջ յաջողիլ, կարծեմ լաւագոյն բանը ըրած կ'ըլլայ եթէ հետեւի կեանքի մէջ մեծագոյն յաջողութիւնը ձեռք անցուցած մարդոց խորհուրդներուն: Անգլիական ամսաթերթի մը՝ Քասէլս Մակազինի վերջին թիւը այս մասին առիթ մը կ'ընծայէ: Հետեւեալները մէկ քանիներն են այն ոսկեայ օրէնքներուն, զորս, կեանքի փորձառութիւնը և յաջողութիւնը վայելող անձեր մեզ կը հաղորդեն:

ՍԸՐ ՀԻՐԱՄ ՄԱՔՍԻՄ կ'ըսէ.

Չարաչար աշխատութիւն և խնայողութիւն կարծեմ թէ երկուքն են այն ազդակներուն, որոնք կեանքի մէջ յաջողող մարդը կը պատրաստեն: Այն ձեռներէց Ամերիկացին, որ իր պատրաստակամութիւնը կը ծանուցանէ և կ'ըսէ թէ որ և է մէկը որ իրեն 25 սէնդ (6 ղրշ.) փոխ կուտայ ինչպէ՛ս կը հարստանայ, յայտնապէս միեւնոյն կարծիքն է, որ է «Չարաչար աշխատիլ և մէկ սէնդ չմսխել»:

ԷՆԴՐԻՒ ՔԱՐՆԷԿԻ կ'ըսէ.

Առաջին էական բանը, յաջողելու համար, ըստ իս պարկեշտութիւնն է, որովհետեւ պարկեշտութիւնը գործի մարդու մը մէջ, իր յաճախորդներուն մէջ առինքն վստահութիւն մը յառաջ կը բերէ: Պարկեշտութենէն վերջ եկող իբր էական բան մը կը նկատեմ աշխատասիրութիւնը: Այն մարդը որ պարկեշտ է և աշխատասէր, պէտք չունի անյաջողութենէ վախնալու: Եւ եթէ մանաւանդ շատ կարեւորութիւն չի տար թէ կատարածը ինչ տեսակ աշխատութիւն է, բաւական է որ պատուաւոր ըլլայ, և ձեռքէն եկածին չափ տիրոջը օգտակար ըլլալու ջանք կ'ընէ, իր յաջողելու հաւանականութիւններն ալ անհունապէս կ'աւելնան: Ատոր հետ մէկտեղ ես մեծ հաւատք ունիմ «մղում»ին և անխուսափելի աշխատութեան վրայ:

ՍԸՐ ԹՈՄԱՍ ԼԻՓԹԸՆ կ'ըսէ.

Կեանքի մէջ յաջողելու համար անհրաժեշտ բոլոր յատկութիւններէն երեքն են, իմ կարծիքովս, որոնք գործի մարդու մը համար աւագ կարեւորութիւն ունին, և որոնք են ժուժկալութիւն, բարեկրթութիւն և ճշդապահութիւն: Ասոնք բացարձակապէս անհրաժեշտ են անոնց որ կեանքի մէջ առաջնակարգ տեղ մը կ'ուզեն գրաւել: Անժուժկալ մարդ մը գործնական կեանքի ամէն պարագաներուն մէջ անվստահելի մըն է որ ընդհանրապէս գէշ վիճակէ մը վատթարագոյնին կը դիմէ:

ՈՒԻԼԵԸՄ ՀՕՒԵԼԼՍ կ'ըսէ.

Կը խորհիմ թէ ամերիկական կեանքի յաջողութեան գաղտնիքը երկու բառերու մէջ կ'ամփոփուի. «Պարկեշտ եղի՛ր»: Որքան որ առաջին անգամ խաբերայութիւնը և մեքենայութիւնը յաջողելու միջոց մը նկատուին, սակայն ի վերջոյ երեւան պիտի ելլէ որ եթէ դուք նոյն ընթացքը շարունակէք, ձեզ շատ սուղի պիտի նստի: Ատոր համար երբեք մի՛ փորձեր ծախել ապրանք մը որ գիտես թէ քու մասիդ վստահութիւնը չաւելցներ և ուրկէ յաճախորդդ դժգոհ պիտի մնայ: Երբեք պէտք չէ մոռնալ թէ պարկեշտութեամբ գործել՝ կը նշանակէ յաջողութեամբ գործել: Խնայողութիւն և պզտիկ բաներու համար ալ աչալուրջ ուշադրութիւն խիստ կարեւոր են:

ՍԴՕՐՍ ՖՐԱՅ կ'ըսէ.

Յաջողութեան բուն գաղտնիքներէն մէկ քանին կը նկատեմ հետեւեալները. նկարագրի տոկունութիւն, անվհատ աշխատասիրութիւն, և անթերի վստահութիւն ի մասին կեանքի բոլոր յարաբերութեանց: Այս յատկութեանց վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ տեւական տրամադրութիւն մը՝ միշտ բարի և առաքինի նպատակներու աշխատելու համար:

ՄՐ. ՆԻՄԻԵԹ կ'ըսէ.

Յարատեւութեան ոգի, չարաչար աշխատութիւն, գլխաւոր միջոցներն են յաջողութեան հասնելու համար: Դէպքը, քաղաքավարութիւնը և մանաւանդ պարկեշտութիւնն ալ իրենց դերը կը խաղան յաջողութեան գործին մէջ: Չեմ հաւատար թէ bafus ըսուած բանը գոյութիւն ունի յաջողութեան մէջ: Առիթներ անշուշտ առատապէս կը ներկայանան, և շատ մը անյաջող նկատուած մարդոց անբախտութիւնը հո՛ն է որ չեն գիտեր ներկայացած առիթէն օգտուիլ: Դիտող մարդ մը որ շուտ մը կը տեսնէ իրեն ներկայացած առիթը և կ'օգտուի անկէ, ընդհանրապէս կը յաջողի կեանքի մէջ:

ՃՕԶԷՖ ԼԱՅԸՆՍ կ'ըսէ.

Ինչ բանի պէտք է վերագրել յաջողութիւնը: Նախ խիստ չարաչար աշխատութեան, երկրորդ ջանքերու կեդրոնացման, և վերջապէս ներկայացած առիթներէն պէտք եղած կերպով օգտուելուն: Այնպէս կը կարծեմ թէ առիթ ըսուած բանը, ուշ կամ կանուխ ամէն մարդու կեանքին մէջ կը ներկայանայ, և այն որ ճարտարամտութեան և աշխատութեան շնորհիւ կարող կ'ըլլայ օգտուիլ ներկայացած առիթէն, գրեթէ ապահովաբար պիտի յաջողի:

Բ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ուրիշ անգլիական ամսաթերթի մը՝ Կրէեs Մակազինի մէջ անգլիացի գրագէտներ իրենց կարծիքը կը յայտնեն գրականութեան մէջ յաջողութեան վրայ. առհասարակ մէկ քանին այդ կարծիքներէն.—

ՍԸՐ ԳԻԼՊԷՐԴ ՓԱՐՔԸՐ կ'ըսէ.

Առաջին յատկութիւնը, ամէն գրականութեան մէջ անշուշտ երեւակայութիւնն է, կարողութիւնը տեսլապատկերներ կազմելու, երկրին իմաստը, աշխարհը և ամէն ինչ որ անոր մէջ կայ արտայայտելու: Բովանդակ խնդրոյն հոգին հոն է որ ինչ որ գրագէտը կը կարդայ, կը տեսնէ, կը լսէ և կը գիտէ, այդ բոլորը պէտք է անցնէ իր անհատականութեան բովէն և վերարտադրէ զանոնք իր սեփական դրոշմը տալով անոնց:

ՄԻՍ ՊՐԻՑԸԴՆ կ'ըսէ.

Անմիջապէս դրամ շահելու յաջողութիւնը կը կայանայ տեսնելուն մէջ թէ ընթերցողներու ստուար մեծամասնութիւնը ինչ բան ամէնէն աւելի կ'ուզէ կարդալ, և ըմբռնել ճաշակը: Գրագէտին քով ամէնէն աւելի պակսած յատկութիւնն է տակտ: Աւելի արժէքաւոր յաջողութեան մը համար (յաղթանակը «արուեստը արուեստին համար» սկզբունքին), իմ կարծիքովս երեք կարեւոր կէտեր կան նկատողութեան առնելու. առաջին հանգիստ կեանք մը, հեռու խուժանին թոհուբոհէն, բազմակողմանի ընթերցում և յարատեւութեան ոգի:

ՖՐԷՆՔՖՕՐԴ ՄՕՒՐ կ'ըսէ.

Իմ կարծիքովս գրականութեան գործին մէջ յաջողելու համար կենսական յատկութիւնները անոնք են, որոնք ուրիշ ասպարէզներու մէջ ալ մարդս յաջողութեան կը տանին, այսինքն յարատեւութեան ոգին, ճշդապահութիւնը, գործին վրայ մօտէն ուշադրութիւնը և կարողութիւնը հրապարակին վրայ անցնող ապրանք մը արտադրելու:

ԲՈՒԻԼԸՐ ՊԷՋ կ'ըսէ.

Աղէկ գրքերը գրուած են միայն անոնց կողմէ որոնք ճարտարութեամբ մը սկսած են և մեծ ջանքերով զարգացուցած են իրենց այդ յատկութիւնը:

ՈՒԻԼԸԸՄ ԼԸ ՔԻՕ կ'ըսէ.

Արդի վիպագիրը տունը նստող մը պէտք չէ որ ըլլայ:

Ր. Ս. ՀԻՉԸՆՍ կ'ըսէ.

Երեւակայութիւն, համակրութիւն առ մարդկութիւնն, յարատեւութեան ոգի, անկեղծութիւն ահա՛ կարեւոր յատկութիւնները:

Այսպէս տակաւին երկար է շարքը այն խորհուրդներուն զորս յաջողութեամբ յաղթապսակուածներ կ'ուղղեն՝ կեանքի ուղւոյն ընթացողներուն:

Գրիչ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՈՎԿԷԱՆՈՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քառասունի մօտ տարիներէ ի վեր ընդունուած էր և նոյնիսկ կ'ուսուցուէր թէ կեանքի գոյութիւնը անկարելի էր ծովային ահագին խորութեանց մէջ, երկու գլխաւոր փաստերու յենլով: Առաջին փաստն էր ջուրին ճնշումը. տասը մեթր ջուր խորասուզեալ մարմնոյ մը վրայ մէկ մթնոլորտ կը ճնշէ: Ուրեմն, հազար մեթր ջուր կը ճնշէ հարիւր մթնոլորտ, հինգ հազար մեթրը պիտի ճնշէ 500 մթնոլորտ, և ընդունուած էր թէ ոչ մէկ գործարանաւոր էակ չէր կրնար այսօրինակ ճնշման մը տոկալ:

Առաջ բերուած միւս փաստն ալ մթութիւնը և հետեւաբար բուսական կեանքի չգոյութիւնն էր: Ծանօթ էր թէ (և ասիկա փաստաւորութեան մէկ արդիւնքն է զոր կարողացած են հաստատել լուսանկարի գիւտէն ի վեր) չորս հարիւր մեթր խորութենէ մը կը սկսի բացարձակ մթութիւն տիրել ծովուն ջուրերուն մէջ. երբ լուսանկարչական տախտակ մը այս խորութեանց մէջ իջուցուի ցերեկ ատեն իսկ, արդարեւ ո և է ազդեցութիւն չի կրեր: Ուստի, ուր լոյս չկայ, հոն բուսական կեանք գոյութիւն չունենար: Ու կը հետեւցնէին թէ ո՛ւր որ բուսական կեանք չկայ, հոն կենդանական կեանք ալ գոյութիւն չունենար: Հետեւաբար 400 մեթր ջուրին խորութիւնէն սկսեալ պէտք էր տիրէր մշտնջենական խաւար, և ովկէանեան անդունդներու խորութիւնները պարապ ըլլալ ամայի:

Բայց դէպք մը եկաւ ջրել բոլոր այս քիչ մը չափազանց ձրի հետեւութիւնները: Այս դէպքը եղաւ Անգլիոյ և Ամերիկայի միջեւ ձգուած անդրատլանտեան հեռագրական առաջին պարանին ջուրէն դուրս հանուիլը: Երբ այս պարանը դուրս հանեցին, նորոգելու համար զայն, շատ տարիներ ովկէանոսին մէջ մնացած էր այն տեսակ հիմերու վրայ կրթնելով, որոնք կը հասնին և երբեմն կ'անցնին երկու հազար մեթրը: Արդ՝ տեսնուեցաւ թէ անիկա ծովային կենդանիներով ծածկուած էր որոնք պարանին փակած էին և թէ այս կենդանիները կատարելապէս գործարանաւորութեամբ օժտուած, ապրելու վիճակին մէջն էին:

Այս վայրկեանէն է որ սկսան առաջին մեծ ովկէանագրական փորձերը, որոնցմէ ամէնէն նշանաւորը եղան Չէլէնճըրի փորձերը: Գործիքներ հնարեցին ծովուն խորերը զննելու, հոն գտնուած մարմինները ձեռք անցընելու և բոլոր այս խորութիւններէն ապրող կենդանիներ հանեցին: Ոմանք կոյր էին, ինչպէս են բոլոր այն էակները որոնք դատապարտուած են մշտնջենական խաւարի մէջ ապրելու (այսպէս, կոյր են նաեւ խոռոչներու մէջ ապրող ձուկերը և միջատները), բայց միւսները աչք ունէին: Սա անլինելի է թէ պէտք չունէին աչքի, քանի որ անոնք լուսոյ վէտվէտումներուն անթափանց խորութեանց մէջ կ'ապրէին:

Այն ատեն գիտունները սկսան խուզարկել: Երբ գիտունները աղէկ կը խուզարկեն և յարատեւութեամբ՝ այն ատեն գտնելու հաւանականութիւն կայ: Գտան, և Ֆրանսացի մը՝ Բարիզի բնական պատմութեան թանգարանին անդամ, Բրոֆ. Ժուպէնի վիճակեցաւ այս էապէս նոր նիւթին վրայ ամէնէն գեղեցիկ աշխատութիւնները: Ահա թէ ինչ է իրողութիւնը. բոլոր այն կենդանիները որոնք մեծ խորութեանց մէջ կ'ապրին և աչք ունին, օժտուած են նաեւ լուսեղէն գործարաններով՝ իրենց ճամբան լուսաւորելու համար: Այսպէս է ձուկ մը զոր գրեթէ 1500 մեթր խորութենէ մը հանեցին, halosauropsis կոչուած ձուկը, որ, թէեւ հասարակ ձուկի մը ձեւը ունի,

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (12)

ԺՈՐԺ ՕՀՆԷ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Բ.
ՄՈՒՐԱՑԿԱՆԻՆ ՄԱՀԸ

Ու խօսքը ամուսնոյն ուղղելով, յարեց Սիւզան.

—Ըսածիս չես հաւատար, այո՛ կը տեսնեմ այդպէս ըլլալը: Ճակատագրական է ատիկա. բնաւ չպիտի հաւատաս իմ խօսքիս... Այդ մարդուն հետապնդումները ծածկելու չէի քնէ... բայց չհամարձակեցայ այդ բանը ընել... Կը վախնայի որ բռնական միջոցներու կը դիմէ ան... Կը վախնայի որ քու կորստեանդ պատճառ կ'ըլլայի... Աւա՜ղ, սխալեցայ... Աւելի լաւ պիտի ըլլար... Շատ ուշ է հիմա... Ինչ բանի վրայ կ'ուզես որ երդում ընեմ: Կ'ուզե՞ս որ դարձեալ նախատեմ այս ապիրատը, որ իր դատաւորին առջեւ կը գտնուի հիմա... Աստուա՛ծ իմ, Աստուած իմ:

Խելայեղ, զառանցանքի ու արդահատելի կացութեան մը մատնուած, կոմսուհին յարեց.

—Կ'ուզե՞ս որ հարուածներ իջեցնեմ դէմքին: Պիտի հաւատա՞ս այնուհետեւ:

Կոմսը չէր լսեր: Իր կործանած երջանկութիւնը կը ճնշէր իր բանականութեան վրայ:

Ու Սիւզան յիշեց սկզբան ունեցած նախազգացումը. «Զգուշացի՛ր, օրհասական ամէն խօսք սահմռկելի է, որովհետեւ յաւիտենապէս կը փակուի զայն արտասանող շրթունքը:»

—Մտիկ ըրէ՛, յայտնութիւն մը կայ զոր այդ մարդը պիտի կրնար կատարել ինծի դէմ... Հիմա պիտի ըսեմ... Կը կարծէի որ ատիկա պիտի ըսէր քեզի... ահա ինչո՛ւ համար չէի ուզեր հոս գալ... որովհետեւ ես պատճառ եղայ իր մահուան, կը հասկնա՞ս...

Ո և է վրդովում չէր ցուցներ կոմսը:

Ուշադրութիւն չէր դարձներ այդ խօսքերուն:

Սիւզան կը շարունակէր.

—Ես սպաննեցի զինքը... Ստիպուած էի ինքզինքս պաշտպանել... Քիչ մը առաջ կ'ուզէիր գիտնալ թէ ինչո՛ւ յուզուած էի և զգեստներս տակնուվրայ վիճակի մը մէջ կը գտնուէին... Հիմա պիտի բացատրեմ անոր պատճառը: Լերան արահետին մէջ յանկարծ դիմացս ելաւ ան, ամէն կողմէ պաշարելով զիս... Զգացի որ իր շրթունքները մազերուս և աչքերուս կը հպէին. ամէն անգամ որ մտքիս առջեւ կուգայ այդ բանը, նողկանքի զգացումներ կ'ունենամ սրտիս մէջ: Սկսայ մաքառիլ անոր հետ... Ու հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով վար ինկաւ, մինչեւ անդունդին խորը թաւալգլոր...

—Եւ երբ քեզի հարցուցի թէ «Երդում ըրէ՛ որ Ժէրոմ Մարպըրուի չես հանդիպած», ատ պատասխանը տուիր. «Կ'երդնում:»

—Կը վախնայի... Այդ արիւնը, այդ ջախջախուած մարդը... այդ պատմութիւնը՝ որուն նկատմամբ պէտք էր բացատրութիւն մը տալ... այդ անլուր գայթակղութիւնը՝ իմ և քու ինչպէս նաեւ ծնողքիդ զաւկին պատուոյն սրտա կը բերէին... Այդ պատճառաւ է որ լուռ մնացի... Վախցայ, կ'ըսեմ քեզի... Եղածը ատ է և ոչ ուրիշ բան:

Կոմսը ցնցեց ուսերը:

Չէր հաւատար կնոջը խօսքերուն:

Այն ատեն Սիւզան հասկցաւ որ ամէն ինչ կորսուած էր իրեն համար:

Ալ եւս չէր աղաչեր:

Մեռելին դէմ ունեցած զայրոյթն ու յուսահատութիւնը դադրեցան:

Իր գեղեցիկ ու այլայլած դէմքը կծկուեցաւ յանդիմանուող տղու մը դէմքին պէս... ու սկսաւ լալ հեծկլտալով...

Կոմսը պաղարիւնութեամբ ըսաւ.

—Հանդարտեցէք... Պիտի ստիպուիմ դուռը բանալ և սպասաւորները կանչել..., Պէտք չէ որ այս վիճակին մէջ տեսնեն քեզ... Ինչ պիտի խորհին անոնք:

Կոմսուհին սրբեց արցունքները:

Եւ որպէս զի ո՛չ ոք նշմարէ իր արցունքները, Սիւզան վար իջեցուց սենեակին կտաւէ վարագոյրները:

Այն ատեն կատարեալ մթութիւն տիրեց սենեակին մէջ:

Կոմսը բացաւ դուռը: Կալըրիին մէջ վառուած լամբար մը իր դեղնորակ լոյսը կը մաղէր աղօթականին անշարժ դէմքին վրայ:

—Մեռա՛ծ է, ըսաւ կոմսը:

Ամենքն ալ ներս մտան յամրաքայլ, այրերը հանելով իրենց գլխարկը, իսկ կիները խաչակնքելով ու ձեռքերնին իրարու միացնելով:

Մարդուն մէկը անկողնին մօտեցաւ, մինչեւ թուշը քաշեց վերմակը, մրմնջելով.

—Շատ տառապած ըլլալու չէ մեռած ատեն. կարծես թէ կը ժպտի:

Կոմսը դուրս հանեց Սիւզանը: Ոչ ոք ուշադրութիւն ըրաւ անոնց:

Ու մեղմ գիշերուան մէջ գետակին եզերքէն յառաջացան, այն ճամբէն որ Ռուաեօմոնթ կ'առաջնորդէր զիրենք:

Սիւզան արագ և անհաւասար քայլերով կ'ընթանար: Տենդոտ վիճակ մը ունէր:

Մերթ ընդ մերթ լալագին և աղաչաւոր նայուածքներ կ'ուղղէր ամուսնոյն:

Բայց Սիւզան լուռ կը մնար միշտ:

Կրցածին չափ պաշտպանած էր ինքզինքը: Ալ եւս բան մը չպիտի ըսէր այդ մասին:

Կոմսը սկսաւ խօսիլ, բայց ինքնիրեն, իբր թէ բարձրաձայն խորհէր, առանց գիտնալու կնոջ ներկայութիւնը:

—Այո՛, ճշմարիտ է... հիմա շլացուցիչ կերպով աչքի կը զարնէ այդ բանը... զիս չէր սիրեր այլ եւս... կը խաբէր զիս... Այդ մարդն ընտրած էր... Ո՞վ պիտի կրնայ ըմբռնել կնոջ մը հոգին: Եւ այդ յարաբերութիւնները կը շարունակուէին երկար ատենէ ի վեր իմ աչքիս տակ... ինքզինքը երջանիկ կը զգար իր ոճրին մէջ... այն վստահութիւնը ունենալով թէ անպատիժ պիտի մնար... Խոհեմութիւնը ձեռք տուաւ այն ատեն միայն երբ յղի ըլլալը հասկցաւ... Այնուհետեւ զգուշաւոր ընթացք մը բռնեց... Բոլոր աչալուրջ նայուածքը թերեւս շրջահայեաց դարձուց զինքը... Մարպըրու գիտէր թէ Ռէմիրէմօնթ կ'երթար Սիւզան... Ուստի, ի դարձին, անձկութեամբ կը սպասէր ճամբուն վրայ: Սիւզան տեղեկութիւն ունէր այդ բանէն... Ահա ինչո՛ւ համար կառքէն վար իջնելով հետիոտն շարունակած է ճամբան... որպէս զի Մարպըրուի հանդիպի և անոր իմաց տայ թէ ամուլ չէր եղած իրենց սէրը... ինչպէս եղած էր ամուսնոյն սէրը... Եւ ես կը պաշտէի այդ թշուառական կինը ու ամէն բանէ վեր կը դասէի զանի... անգիտակից ու երջանիկ կ'ապրէի այդպիսի ամօթապարտ վիճակի մը մէջ:

Արցունքի շիթեր լուռիկ կը հոսէին Սիւզանի դէմքէն վար:

Խոր կարեկցութեամբ մը պաշտպանեց Սիւզան, սիրող կիներու այն անհուն կարեկցութեամբ, որոնք կը համբուրեն զիրենք չարչարող ձեռքերը:

—Կը տառապի՜ս... քեզի հանդէպ ունեցած բովանդակ անայլայլ սիրովս կը մեղքնամ քեզ...

Կոմսը չպատասխանեց այդ խօսքերէն:

Տակաւ փոփոխութիւն մը առաջ եկաւ մանկամարդ կնոջ մէջ: Այն ծանր բեռը, որ իր սրտին վրայ կը ճնշէր, հետզհետէ կը թեթեւնար: Սկզբան ընկճուած էր այդ ողբերգական դժբախտութեան ներքեւ: Աղաչած, թախանձած և հեծկլտացած էր, բայց ոչ ոք կարեկցած էր իրեն: Իր անմեղութիւնը հաստատելու համար ամէն ճիգ թափած էր, առանց կարենալու փարատել ամուսնոյն համոզումը:

Ի վերջոյ կ'ընդվզէր Սիւզան:

Այդ հաւատարիմ և անկեղծ կնոջ հպարտութիւնը չէր հանդուրժեր որ զրպարտեն զինքը. ուստի չպիտի զիջանէր ինքզինքը պաշտպանելու:

(Շարունակելի)

երկայն ինչպէս է թիւնիկը, բայց մարմնոյն երկու կողմերը երկու կարգ ծակեր ունի, ճիշդ նաւուն կողի ծակերուն պէս, որոնք կը պարունակեն ֆոսֆորափայլ մարմին մը։ Ասոնք իր փարոսները, լուսարձակներն են, զորս կը գործածէ՝ իր ճամբան լուսաւորելու համար։ Բայց, միայն ինքզինքը լուսաւորելը չի բաւեր, պէտք է որ անիկա կարենայ ուզած ժամանակը իր ներկայութիւնը ծածկել իրմէ զօրաւոր թշնամիներուն աչքէն։ Բնութիւնը, որ ամէն ինչ կը նախատեսէ, այս ինքնապաշտպանութեան պէտքն ալ նախատեսած է։ Այս փարոսներուն իւրաքանչիւրը ունի իր փոքրիկ խփիչը (obturateur), տեսակ մը թարթիչ, զոր կենդանին կրնայ ուզածին պէս վեր կամ վար շարժել, բանալով կամ խափանելով ըստ իր կամքին, լուսոյ աղբիւրները որոնք իր տրամադրութեանը տակ կը գտնուին։

Միթէ հրաշալի բան մը չէ՞ ասիկա։ Բայց այս չէ ամէնը։ Խնդրոյ առարկայ եղող կենդանին ձուկ մըն է, եւ խուռմբ մարդկային մտքէն անցնիլ թէ ստորին դասակարգի պատկանող կենդանիները այսքան կատարելագործեալ գործարաններ չեն ունենար։ Սակայն, ընդհակառակը, բիօվռներու (կակղամորթի մը) նման կենդանիները, օրինակի համար, ունին մինչեւ 1800 լուսարտադրիչ գործարաններ իրենց մարմնոյն վրայ, թեւերուն տակ, փորերուն վրայ, աչքերուն շուրջը։ Անոնք կրնան ոչ միայն վառել կամ մարել իրենց լուսարձակները, իրենց փարոսները ինչպէս կը մարեն ելեկտրական լոյսը՝ fotiu-phoreը դարձնելով, այլ նաեւ զանազան գոյներով լոյս արձակել մերթ կապոյտ, մերթ դեղին, մերթ կարմրորակ՝ frontophor կոչուած մասնաւոր գործարաններու միջոցաւ։ Մոնաքոյի իշխանը եւ իր աշխատակիցները ականատես եղած են այս հրաշալի տեսարանին։ Այդ լուսեղէն գործարաններուն կազմութիւնն ալ ուրիշ հրաշալիք մըն է։ Անոնք կազմուած են ճիշդ այնպէս՝ ինչպէս են պիտոյքներու լապտերները կամ օթոմօբիլներու փարոսները։ Ֆոսֆորափայլ գոյացութիւնը, որ լոյս կ'արձակէ, զետեղուած է ցոլացիկ խուռչի մը մէջտեղը՝ ցոլացուցիչի մը դերը կատարելու համար, եւ ոսպնեակ մը աչքին սառնենիին նման, որ յաւելուցուած է արձակուած ճառագայթները դէպ ի առաջ տարածելու։ Վրայէն ալ կենդանին տարբեր գոյներով հեղուկներ պարունակող գեղձեր ունի իր տրամադրութեանը տակ, իր լոյսերը գունաւորելու եւս կերպով ճշմարիտ նշաններ ընելու։ Հազարաւոր ծովային կենդանիներ այս տեսակ գործարաններ ունին։

Ուրեմն լուսաւոր ձուկեր կան, բայց կան նաեւ կենդանիներ որոնք իրենց թունաւոր զէնքերը ունին. անհասակ օրինակ մը. physalieն, ուրիշ մը actinieն կամ ծովու հարսնուկը։ Այս կարձահասակ ճանկերը երկար թելեր են որոնք կրնան մինչեւ քանի մը մեթր երկարիլ։ Իւրաքանչիւր թելին ծայրը թունաւոր հեղուկ մը պարունակող պզտիկ անօթ մը կայ, որուն մէջ պարուրաձեւ ոլորուած տեսակ մը եղ'յար թել կայ։ Այն վայրկեանին երբ որս մը իր հպմամբը կը դրդէ այս գործարանը, այն թելը, անկուած, ժանեւոր եւ սրածայր, կը մտնէ որսին մարմնոյն մէջ, կը ներարկէ իր հեղուկը, որ կ'անդամալուծէ զայն։ Կախւի այդ հրաշալի մեքենային տէր եղող այս կենդանին կրնայ այն ատեն լափել զայն ուզածին պէս, անդամալուծեալ, ինքզինքը պաշտպանելու անկարող վիճակի մէջ։

Պ. Ռիշէ եւ Պ. Բոռթիէ ուսումնասիրեցին այդ թոյնին արդիւնքները ցամաքային կենդանիներու վրայ, Մոնաքոյի իշխանին զբօսանաւին աշխատանոցին մէջ։ Այս nématocystesներէն (այսպէս կը կոչուին այս մասնաւոր գործարանները) բաւական քանակութեամբ փշրեցին աւազով ու ջուրով, եւ հեղուկը ողջ աղաւնիներու, շուներու եւ ճագարներու ներարկեցին։

Մէկ խորանարդ սանթիմեթրի ներարկումէ մը յետոյ, կենդանին մէջ կը տեսնեն նախ քիչ մը խռովութիւն, բայց քիչ վերջը կը կլլորայ, կը գոցէ աչքերը եւ խորունկ կը քնանայ։ Այն ատեն կարելի է ամենաստանիկ դրդումներու ենթարկել զայն, առանց իր թմրութենէն արթնցնելու։ Աղաւնիի մը վրայ եղած փորձի մը մէջ կարելի եղած է կտոր կտոր ընել անոր գանկը, առանց ո եւ է բողոքի նշան մը ըլլալու կենդանիին կողմէ. ուրեմն անզգայութիւնը կատարեալ եղած է։ Այս թոյնին մասնաւոր ազդեցութիւնը կոչել տուած է զինքը Պ. Ռիշէի եւ Պ. Բոռթիէի կողմէ hypnotonine։ Եթէ ներարկուած քանակութիւնը զօրաւոր չէ, փորձի ենթարկուած կենդանին քանի մը ժամուան մէջ անոր ազդեցութիւնը կը վանէ եւ իր բնական վիճակին կը դառնայ։

Կը տեսնուի թէ վիրաբուժական թմրեցումը (anesthésie) ինչ մեծ յոյսեր կրնայ տածել այս տեսակ աշխատութիւններու վրայ։ Ո՞վ գիտէ թէ օր մը սակայն չպիտի յաջորդէ այն ահեղի քլորօֆորմին, որ կը գործածուի ի չգոյէ լաւագոյնին, որ այնչափ ցաւալի եւ սրտի կաթուածի բազմաթիւ արկածներու պատճառ եղած է։

Կը տեսնուի թէ ովկէանոգրութիւնը ի՛նչ օգտակար կիրարկումներ ունի, բաւին բան նշանակութեամբ։

Թարգմ. ԽՈՐԷՆ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. Հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ համարը գործադրելով, Օսմ. Փոխանակ պարտքի պարտաթղթերու՝ պայմանաժամը 1901 Մարտ 1/14ին աւարտած այն թիւ 35 կտրօնները, որոնք չեն ներկայացուիր մինչեւ 1907 Մարտ 1/14 գանձուելու համար, Օսմ. Հանր. Պարտքի սեփականութիւնը պիտի ըլլան։

Կ. Պոլիս, 1 դեկտ. 1906 3—16

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌԱՅԽՍՏԱԿԸ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԹԱՆ»Ի, ԴԵԿՏ. 8)

Երէկ (ուրբաթ) Ռայխստակին մէջ կատարուած վիճաբանութիւնը, Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշմանց վաւերացմանը առթիւ, իրեն առարկայ ունեցաւ Մարոքի խնդրոյն ամբողջութիւնը՝ մէկ կողմէն Դեսպանախորհուրդին վիճաբանութիւնները եւ միւս կողմէն ալ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ ներկայ միջամտութիւնը Թանժէրի մէջ։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարը երկու համառօտ բանախօսութիւններ արտասանեց։ Պ. Պ. Պասերման, Վիմեր ու Պլումէնթալ չահեկան դիտողութիւններ բրին։ Ամբողջութիւնը չափաւոր ու գոհացուցիչ կերպով կատարուեցաւ։ Արդէն Ռայխստակը լման ձախող բան մը չէ նկատած Մարոքի գործը։ Իբրեւ հասարակ թարգման գերմանական կարծիքին, զարմացկոտ հետաքրքրութեամբ մը հետեւեցաւ դահլիճին քաղաքականութեանը։ Ռայխստակը ո՛չ բաղանչացում յայտնեց եւ ոչ ալ համակրութիւն։ Ունեցաւ Պ. Պլումէնթալի յայտնած զգացումը թէ, ձեռք անցուած արդիւնքին համեմատ, հարկ չկար դիւանագիտական ցուցարարութեանց եւ սաստկացուած պահանջներու, զորս յարմար դատեցին մեզի դէմ հանել։ Դեսպանախորհուրդին սկզբներէն իսկ մեր բոլոր ընդունածները՝ Մարոքի ներկայ կացութեան ու ամբողջութեան չարունակութիւնը եւ առեւտրական ազատութիւն, ամէն ժամանակ ընդունուած էին։ Եւ մեզի հետ ուղղակի համաձայնութեամբ մը, նոյն իսկ այն զոր Պ. Ռուվիէ կ'առաջարկէր, եւ զոր փոն Պիւլով իշխանը մերժեց, Գերմանիա միեւնոյն արտօնութիւնները պիտի կրնար ձեռք բերել աւելի աժան։ Զրահանք գոցուած գիրք մը. անցնինք խաղաղութեան անցեալին վրայէն, որ արդէն զինուորական ու քաղաքական լաւ դաս մը եղած է Ֆրանսացիներուն համար։ Ո՞վ գիտէ, ընդհանուր կերպով, միթէ աւելի լաւ պիտի չըլլա՞յ որ դէպքերը հետեւէին իրենց համար ուղղուած ընթացքին։ Պ. Տէլքասէի հրաժարումը առաջ բերող խոլակցութեան մէջ կարելի է որ ուղղակի համաձայնութիւնը չատ ասդի նպաստէր Ֆրանսայի, պէտք եղածէն աւելի ասդի։ Դեսպանախորհուրդին չափաւորեցինք, սակայն, անոր չնորհիւ, համաձայնութիւն գոյացուցինք Գերմանիոյ հետ առանց բան մը վրայ տալու։ Գերմանական տեսակէտով Պ. Պլումէնթալի յայտնած ցաւը իրաւացի է։ Պէրլինէր Թակեպլաթ, որ յայտնած այդ ցաւին կը ձայնակցի, միեւնոյնաժամ իրաւունք ունի։ Ֆրանսական տեսակէտով ցաւելու բան մը չունինք։ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. փոն Չիրշքի, ֆրանքեւսպանիական զեկոյցին համաձայնութեան համար Պ. Պասէրմանի կողմէ եղած հարցումի մը պատասխանելով, յաջող կերպով ճշդեց այն տարբերութիւնը, զոր չկրցաւ բացատրել Պ. Ժօրէս, որ կայ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշմանց նկարածումին, որ միջազգային է եւ այնպէս կը մնայ, եւ անոնց գործադրութեան միջոցներ, որ ֆրանքեւսպանիական է։ Ֆրանսական ու սպանիական զինուորներու պատահական ցամաք ելլելէն առաջ դիւանագիտական մարմնոյն միջեւ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ։ Բայց այդ կէտին մէջ միայն կը սահմանափակուի «միջազգային» միջամտութիւնը, որով ութ օրէ ի վեր մեր ականջները կը թնդացնեն։ Այդ կերպով ձեռք առնուած միջոցները պիտի գործադրուին Ֆրանսայի ու Սպանիոյ, եւ միայն անոնց կողմէ, ինչպէս նաեւ ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը, տէրութեանց ամբողջութեանը կողմէ որոշուած, պիտի իրականանայ Ֆրանսայի ու Սպանիոյ կողմէ։ Պ. փոն Չիրշքի կը խոստովանի այդ պարագան, անջատ ու նպաստաւոր կարծիք մը յայտնելով Պ. Պ. փոն Ռատովիցէն ու փոն Թաթէնպախէն տարբեր կերպով։ Ուրեմն Ռայխստակին երէկուան նիստը կ'արդարացնէ երկու չաբաթէ ի վեր մեր ըսածները գերման կառավարութեան ընթացքի փոփոխութեանը մասին։ Այդ ընթացքը ի՛նչ ազդեցութեան հետեւանք ալ եղած ըլլայ, բոլորովին տարբեր անցեալ տարուանէն, այդ ազդեցութիւնը փրկաբար է ֆրանքգերման յարաբերութեանց ապագային համար։ Ինչպէս կը գրէինք այն ատեն, երբ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդը իր աշխատութիւնները կ'աւարտէր, Ֆրանսացիներուն մեծ մասին վստահութիւնը, որ երկու տարի առաջ տրամադիր էր Գերմանիոյ նկատմամբ ցոյց տալու, մանաւանդ Եւրոպայէ դուրս եղած խնդիրներու համար, դառն փորձի մը ենթարկուեցաւ։ Եւ գերման դիւանագիտութիւնը, իր գործելու եղանակովը, Ֆրանսայի մէջ առաջ բերաւ թշնամութեան զգացումներ, որոնց համար կը պարծենար թէ խորտակած է։ Այսու հանդերձ, ինչպէս պատերազմէն ետքը խաղաղութեան ժամը կը հնչէ, անոնց ալ քաղաքական վէճերէն ետքը կու գայ համաձայնութեան ժամը։ Անցեալ ապրիլ 8ին էր որ գոյացաւ այդ համաձայնութիւնը։ Եւ անկէ ի վեր անցած ատաքը ամիսներ զայն ամրապնդեցին։ Այդ կացութիւնը իւրաքանչիւրին համար նոր պարտաւորութիւններ առաջ կը բերէ։ Հաւաքական պարտաւորութիւնը կը պահանջէ սովորական չրջանի մը մէջ չտանիլ այն մասնաւոր ու քաղաքական տրամադրութիւնները որոնք արդարացի ու անհրաժեշտ էին տագնապի չրջանի մը մէջ։ Դեսպանախորհուրդը միայն հինգ տարուան համար չկարգադրեց Մարոքի բարենորոգմանց ծրագիրը։ Եւրոպայի ընծայեց համդարտութեան եւ բարեկրթութեան դրութեան մը հիմը։ Հաճելի է հաստատել թէ այդ դրութիւնը մինչեւ հիմա բարեյաջողութեամբ գործադրուեցաւ երկու կողմէն ալ։ Մնաց որ Գերմանիոյ մէջ թող եա կ'ենան այն անհաճոյ ասխութիւնը, որով կը կարծեն թէ Ֆրանսա ուխտ մը կը պատէ ընդարձակելու իր սոսկացած պաշտօնը եւ ապրիլ 8ի որոշմանց գծած սահմանէն դուրս ելլելու։ Մեր պէտք ունեցածը ձեռք բերինք՝ այսինքն այն ապահովութիւնը թէ մէկ կողմէ Մարոքի գործին կարգադրութեանը համար հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին եւ թէ միւս կողմէ այդ միջոցները Ֆրանսայէն ու Սպանիայէն զատ ուրիշներու պիտի չյանձնուին։ Այդ վստահութիւնը ձեռք բերուելէ ետքը այլ եւս գոհացած ենք։ Եւ եթէ, ինչ որ ապացուցուած չէ, ըլլային գաղթային քաղաքականութեան ծայրայեղ կուսակիցներ, որոնք Ֆրանսայի համար երկրակալութիւններ երազէին, ուրեմն պիտի ըլլային որ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշումները վճռական կերպով զսպէին զանոնք։ Թող մէկ քանի անհամներ կարդացուին այդ գործին նկատմամբ մեր գրած բազմաթիւ յօդուածները, անոնց մէջ այդ «թէզ»ը միայն պարզուած պիտի գտնեն։ Այդ «թէզ»ն է զոր ընդունեց Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդը։ Ուրեմն անոր առաջ որոշումներուն ջերմ կուսակիցներն ենք եւ պիտի ըլլանք։ Պ. Ժօրէս եւ Պ. տը Լանըսան կ'երեւայ թէ այս օրերս կ'անտեսեն այդ որոշմանց իմաստը։ Ռայխստակին քուէն, որ ֆրանսական Խորհրդարանին քուէն քանի մը ժամ ետքը տեղի կ'ունենայ, միթէ պիտի յաջողի անոնց աչքերը բանալ։ Շնորհ կը հայցենք անոնց համար։

—Թանժէրէն չաբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.—«Մարոքի կառավարութեան կողմէ Թանժէր զրկուած զօրախումբը դեկտ. 4ին ճամբայ ելաւ Ֆէզէն։ Այդ զօրախումբին պիտի հրամայէ պատերազմական նախարար Էլ-Կէպպաս։ Մարոքի բանակին մարզիչ սպայ Մաք Լին ալ կ'ընկերանայ այդ զօրախումբին։ Երէկուընէ ի վեր զրոյց կայ թէ Պէն Մանսուր, Էրայսուլիի ներկայացուցիչը Թանժէրի պատարձանին մէջ, որ չնորհազուրկ եղած էր, նորէն իր պաշտօնին պիտի ձեռնարկէ։ Այդ լուրը քիչ մը մտահոգութիւն կը պատճառէ եւրոպական գաղթականութեան մէջ։ Հիմա յայտնի իրողութիւն մըն է թէ Էրայսուլի, իր ներկայացուցիչը առժամապէս պաշտօնանկ ընելով, միթէքն չէր անցած գոհացում պատճառել եւրոպական գաղթականութեան։ Էրայսուլի արդէն իր ներկայացուցիչը կ'ամբաստանէր թէ կացութեան չահերը իրեն միայն վերապահած է։»

ՍՊԱՆԻԱ

Մատրիտէն հեռագրեն կը հեռագրէ Թանի թղթակիցը.

Սպանիոյ Խորհրդարանին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ հաստատուեցաւ թէ անհնարին է տնտեսել կրօնական ընկերակցութեանց օրէնքին վիճաբանութեանը վրայ, քանի որ այդ խնդրոյն համար մեծ երկպառակութիւն կը տիրէ պատգամական կուսակցութեան մէջ։ Միայն Պ. Քանալեխաս եւ յառաջացեալ ազատականներու իր փոքր խումբը կ'ուզէին զայն լուծել համաձայն Լոփէզ Տոմինկուէզի դահլիճին ծրագրին եւ քաղաքային իշխանութեան գերակշռութեանը սկզբունքին։ Պ. Մորէթ, ուրբաթ օր՝ յայտարարեց թէ ազատական կուսակցութեան մեծ մասին կարծիքը այն է որ անկարելի է կրօնական միաբանութեանց խնդիրը լուծել, առանց նախապէս համաձայնելու Վատիկանի հետ, ինչ որ 1902ին Հռոմի հետ իր բրած կարգադրութեանց հիմը կը կազմէ։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Մոնթէրօ Ռիոս ալ հակառակ է կրօնական ընկերակցութեանց օրէնքին, թէեւ տարբեր պատճառներով։ Ներկայ դահլիճը ժամանակ չահելու համար է միայն որ այդ օրէնքը վիճաբանութեան կ'ենթարկէ, վասն զի կ'ուզէ ժամանակ ունենալ նիւթացոյցը եւ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշումները վաւերացընել տալու համար։ Երեսփոխան Պ. Սալմէրոն, նախարարական վերջին տագնապին վրայ իր հարցապնդումը պարզելով, զանազան յայտարարութիւններ բրաւ թէ՛ այդ եւ թէ՛ կրօնական խնդրոյն համար. մէկ քանի անգամ ի կարգ հրաւիրուեցաւ եւ վերջապէս անհնապետ խմբերը բողոքեց այդ երեսփոխանին յայտարարութեանց դէմ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Թէեւ ամերիկեան լրագիրներուն մեծ մասը կ'ըսէ թէ նոր դաշնագրութիւն մը կը պատրաստուի Մ. Նահանգաց ու Ճապոնի միջեւ, սակայն Թրիպիւնի Ուաշինկթընի թղթակիցը, որ սովորաբար իր տեղեկութիւնները ստոյգ աղբիւրներէ կը քաղէ, հեռագրով մը բոլորովին կը հերքէ այդ կարգի դաշնագրութեան մը պատրաստութեան լուրը. նաեւ կը յայտնէ թէ հաւանական չէ որ հիմակուան դաշնագրութիւնը փոփոխութեան մը ենթարկուի։ Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ճապոն կրնայ, ինքնաբերաբար, բաղձալ իր աշխատաւոր դասակարգին դէպ ի Մ. Նահանգները գաղթելու դադարումին, որպէս զի իր նպատակին ծառայէ՝ զանոնք դէպ ի Քորէա եւ Մանչուրիա գաղթել տալով, ինչ որ առանց դաշնագրութեան կրնայ ընել, եթէ Ամերիկա ալ իր կողմէն ուզէ սեղմել իրեններուն գաղթումը դէպ ի Ճապոն, բայց եթէ Մ. Նահանգները ճնշում մը բանեցնեն ուզեն Ճապոնի վրայ՝ ճապոնական գաղթումին առաջքը առնելու համար, այդ տեսակ միջոց մը չատ լաւ տպաւորութիւն մը պիտի չգործէ Ճապոնի մէջ։

—Ամերիկեան Պաքըն, Ռուզվէլթ նախագահին անունով, կը ծանուցանէ թէ որ եւ է ձեռնարկ չէ եղած եւ պիտի չըլլայ, Ճապոնի հետ նոր դաշնագրութիւն մը կնքելու համար։

—Բրիթիշ կղզիներուն մէջ ճապոններուն կողմէ փոկերու փճացման մասին կազմուած քննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ թէ ճապոնի ձկնորսի նաւակները ամերիկեան ջուրերուն մէջ հազարաւոր փոկեր որսացած են, պատճառելով նուազեցնել փոկերու թիւը, որ հիմա ամէնէն չատ 180,000 է, մինչդեռ տասէ տարի առաջ հօթը-ութ միլիոն էր։

ՖՐԱՆՍԱ

Կրօնից նախարար Պ. Բրիանի կողմէ գաւառային կառավարիչներու ուղղուած շրջաբերականը կ'ըսէ թէ կրօնական ընկերակցութեան ձեւով հաստատուած մեծ կղերանոցները որոնք մասնաւոր ուսուցում կը կատարեն, պէտք է ենթարկուին բարձրագոյն ուսուցման դրութեան՝ հաստատուած 1875 յուլիս 12ի եւ 1880 մարտ 18ի օրէնքներով։ Ասկէ զատ, եթէ փոքր կղերանոցները կրթական երկրորդական ուսուցման ձեւովնին, պէտք է յարգեն 1850 մարտ 15ի օրէնքին տրամադրութիւնները։ Բարձրագոյն ուսուցման այդ հաստատութեանց յանձնաժողովին համար կազմուած ընկերակցութիւնները 1875 յուլիս 12ի եւ 1901 յուլիս 12ի օրէնքներուն ենթակայ պիտի ըլլան։ Վերջապէս, այդ ընկերակցութիւնները եթէ 1905 սեպտ. 9ի օրէնքին պայմանները չյարգեն, իրենց ստացուածքներուն վայելումէն պիտի զրկուին։

—Մարսիլիոյ եպիսկոպոսը հրահանգներ տուաւ իր թեմին՝ եկեղեցական կալուածները հանրօգուտ հաստատութեանց փոխանցելու խնդրոյն համար։ Եպիսկոպոսը այդ առթիւ կը հրաւիրէ անցեալին պէս չարունակել կրօնքի պաշտամունքը. նաեւ երէցները կը հրաւիրէ եկեղեցական նշխարները ապահով տրամադրութիւններ, եւ թեմական դիւանին գրութիւնները ապահով տեղ մը պահել։

—Հակալրբութեան խումբը ուրբաթ օրը գումարուեցաւ Երեսփ. Ժողովի չէնքին մէջ։ Պ. Ռիպօ նախագահ ընտրուեցաւ եւ յայտարարեց թէ խումբին նպատակը հանրօգուտ ձեռնարկ մը ըլլալով, պէտք է առանձին ալ աշխատին անոր յաջողութեանը։ Խումբը քննեց եւ կրկնական օրէնքին այն յօդուածները որոնք կը վերաբերին ապսէնթի պատասխանատուութեան սահմանին։ Ասպէտներու պատասխանատուութեան որոշման առթիւ որոշուեցաւ սա օրինագիծը առաջարկել.

Յօդուած Ա.— Ֆրանսայի ամբողջ երկրին մէջ արգիլուած է «ապսէնթ» կոչուած ըմպելիին պատրաստութիւնը, չրջաբերութիւնը եւ վաճառումը։

Յօդ. Բ.— Ով որ անտեսէ այս օրէնքին Ա. յօդուածին տրամադրութեանց, պիտի ենթարկուի 1895 մայիս 5ի օրէնքին Ա. յօդուածին տրամադրած պատիժներուն։ Այդ յօդուածը կը վերաբերի ուտելեղէններու վաճառման մէջ խարդախութիւն գործողներուն։

Յօդ. Գ.— Այս օրէնքը գործադրելի է Ալճէրիոյ եւ ֆրանսական բոլոր գաղթավայրերուն մէջ։

—Անցեալ նոյեմբերին Ֆրանսայի պետական գանձուն հասոյթները եղած են 240,373,100 ֆր. ինչ որ 12,994,100 աւելի է նախահաշուին մէջ նշանակուած գումարէն, իսկ 15,784,700 պակաս է նախորդ տարուան նոյն ամսէն։

—Էco տը Բարի կ'իմանայ թէ Հոլանտայի թագուհին եւ ամուսինը յառաջոյին Բարիզ պիտի ժամանեն անպաշտօն կերպով։

—Լուրտի քաղաքապետը Լուրտի քաղաքը վարձեց Պօյան կոմսին երեք, վեց կամ ինը տարուան համար տարեկան 6,500 ֆր.ի փոխարէն, ուխտագնացութիւնը չարունակելու համար։ Վերին Բիւռէնէի կառավարիչը այդ որոշումը հաղորդեց նախարարապետ Պ. Քլէմանսոյի։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՐԱՄ. — Մոնթէլիմարի մէջ թրամուէյի մեքենավար մը, Պ. Ժաքէ, իր կնոջ կը սպասէր, միասին տուն դառնալու համար։ Սակայն տեսնելով որ կինը գալիք չունէր, տունին ճամբան բռնեց։ Խեղճ մարդը իր բարեկամներէն Պ. Ֆրէմոնի բաղնիքը մէջ գտաւ իր կինը։ Պ. Ֆրէմոն, առանց այլայլելու, էրկանը երեսին պոռաց. «Կը տեսնե՞ս, քու կնոջդ սիրահարն եմ։»—«Քիչ մը ետքը պիտի հասկնաս քիչի։» Ու մեքենավարը վար իջաւ րէվոլվէր մը գնելու համար։ Երբ վերադարձաւ, տեսաւ Ժաքէ առանձին կը գտնուէր։ Անհաւատարիմ կինը գործ մը պատրուակելով դուրս ելաւ։ Ամուսինը հետեւեցաւ կնոջ եւ տեսաւ որ իր սիրահարին կը միանայ։ Պ. Ժաքէ որ տունը ձգած էր հրացանը, ետ դարձաւ ու առաւ րէվոլվէրը։ Տուն դարձին, կնոջմէն բացատրութիւններ ուզեց, բայց այս վերջինը չկրցաւ ո եւ է գոհացուցիչ պատասխան տալ։ Ասոր վրայ, մեքենավարը կրակ ըրաւ կնոջը վրայ։ Տէկին Ժաքէ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Ամուսինը իբր մարդասպան պիտի դատուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ երեսփոխան Էրցպերկեր նոր յայտնութիւններ բրաւ գաղթային գործերուն վրայ։ Էրցպերկեր զգուշութիւն կը յանձնարարէ գաղթային արկածախնդրական ծրագիրներուն համար որոնք, իր առած տեղեկութեանց նայելով, ոսկով ձեռքով գաղթային գործերու մէջ մտնող չահախնդիր անձերու կողմէ ներկայացուած են։ Ծրագիրներ ներկայացուած են օտար երկրաց գաղթավայրերը բանելու. «Այսպիսի ծրագիրներ միւս տէրութեանց հետ, նախ եւ առաջ Սպանիոյ եւ Բորթուկալի հետ եւ ասոնց ետքը գտնուող Անգլիոյ հետ պատերազմներու կրնան տանիլ զմեզ։ Գաղթային պաշտօնատունը տեղեկութիւն չունի այդ ծրագիրներէն։ Տեղեկութիւն տրուած է ինծի թէ ազգայնական երեսփոխան մը որ միանգամայն անդամակից է յանձնաժողովին, այդպիսի ծրագիր մը ունի եղեր։» Ամէն կողմէ հարցուցին թէ ի՛նչ էր այդ երեսփոխանին անունը. «Ինծի ըսին թէ Պ. Սէմլէր է այդ երեսփոխանը որ 1904 տարւոյն մէջ, 15 տարի գերման գաղթավայրերուն մէջ բնակող Կէօրնէ անուն Համպուրկցի վաճառականին առաջարկած է, Ֆէրնանտօ Բօ գաղթել եւ Տօյչէ Պանքին կողմէ իրեն տրուելիք 200,000 մարքով ագարակ մը հաստատել հոն, ջրուղիներ չինել, եւ փոխադրութեան ճամբաներ բանալ։ Ապա տեղւոյն պաշտօնական կառավարիչին հետ վէճի մը բռնուիլ եւ խնդիր մը յառաջ բերել։ Գերման կառավարութիւնն ալ որ իր հպատակաց չահերուն պաշտպանութեան համար հիւպատոս մը պիտի ղրկէ հոն, նախ դիւանագիտական եւ քիչ ետքն ալ պատերազմական միջոցներով արդիւնք մը ձեռք պիտի բերէ։ Կէօրնէ մերժեր է իրեն եղած այս առաջարկը։» Գաղթային վերատեսուչ Պ. Տէրնպուրկ ընդմիջելով Էրցպերկէրը՝ ըսաւ. «Ապրիլ 1ին պաշտօնէն ինծի այդպիսի բան մը։» Էրցպերկեր յարեց թէ պատմածը ստոյգ է, եւ պէտք չէ գործը կասկածելի դարձնել։ Ասոր վրայ Պ. Տէրնպուրկ ըսաւ թէ այդ գործէն տեղեկութիւն չունի։ Կէօրնէ անունով այդ վաճառականը արժանահաւատ մէկը ըլլալու չէ։ Սէմլէր երեսփոխանը յաւելեալ ձայնով մը յարեց թէ կը յիշէ թէ նոյն տարուան մէջ Կէօրնէ անուն անձի մը հետ տեսնուած է, բայց մանրամասնութիւնները չի յիշեր։

Բնակ յանձնաժողովին մէջ տեղի ունեցած այս միջադէպին նկատմամբ ոչ-պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ Լօքալ Անձայկէր մէջ.

«Ինչպէս կ'երեւի գաղթային վերատեսուչ Պ. Տէրնպուրկի դիտողութենէն, գաղթային պաշտօնատունը ամենեւին տեղեկութիւն չունի այդ խնդրէն։ Կառավարութիւնը այսպիսի արկածախնդրական բանակցութիւն մը բրած չէ երբեք ո եւ է մէկու հետ։ Ֆէրնանտօ Բօ աւելի նուազ կ'արժէ պատերազմ մը քան Մարոք։ Կ'երեւի թէ երեսփոխան Պ. Էրցպերկէր անգլիական ցերիւրանքի մը զոհ գացեր է, զի իր այս «նոր յայտնութիւնները» ուրիշ անգամ տարբեր ձեւով մը հրատարակուած են անգլիական թերթերու մէջ։ Այս պատմութիւնն ալ կը նմանի այն զրոյցին որպէս թէ պատերազմի ատեն գերման առեւտրական նաւերը ամերիկեան դրօշի տակ կը նաւարկէին։»

ՁԵՌՆՈՑԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ձեռնոցը կանանց արդուզարդին կարեւորագոյն մէկ մասը ըլլալով հանդերձ, կնոջական նորոյթին տարբեր ժամանակներու մէջ ունեցած կարեւորութեան մէջ վայելչութեան պերճանքի աստիճանը կը յայտնէ։ Որչափ թանկագին ըլլայ ձեռնոցին չինուածքը, այնչափ աւելի արուեստ եւ ճաշակ կը փնտռուի անոր վրայ։ Այս այսպէս եղած է ամէն ատեն եւ մանաւանդ վերածնութեան չքեղ տարազներու ժամանակ։ Ժամանակակից մատենագէտ մը Պ. Սօլիչգա, Բրաւնի ձեռնոցի գործարանատէր 1901ին հրատարակած «Ձեռնոցին ծագումը եւ գործածութիւնը եւ չինութիւնը» անուն գրքոյկին մէջ պատմական օրինակներով ցուցուցած է այս պարագան։ Այս գրքոյկին աւելի ընդարձակը հրատարակուեցաւ վերջերս, ուր մէջ պատմական ձեռնոցներու պատկերներն ալ կան։ Սօլիչգա կը գրէ թէ ձեռնոցը նախապատմական հին ժամանակներու մէջ ծագում առած է եւ ասոր համար ալ Պոյտ Տօուքինս անգլիացի բրոֆէսորին վկայութիւնը մէջ կը բերէ՝ ցուցնելու համար թէ քարայրներու բնակիչներն ալ ձեռնոց կը կրէին։ Սօլիչգա Մովսէսի առաջին գրքին մէջ յիշուած ուլամորթը, որով Ռեբեկա իր զաւկին Յակոբի ձեռքերը ծածկած էր, ձեռնոցին հնամենի եւ ամենապարզ մէկ ձեւը կը համարի։ Սօլիչգա կը կարծէ նաեւ Հռութի գիրքին մէջ յիշուած կօշիկը, որուն յանձնումը «նշան մի էր յԻսրայէլ» բուն իսկ կօշիկ մըն էր։ Նոյնպէս նաեւ Սաղմոսի 108 «Իմ ոտքերուս փոշին պիտի թօթուեմ Եդովմայ վրայ։» Ցոյներն իրենց քաղաքակրթութեան բարձրութեան նշան կը համարէին անիմաստ ձեռնոցի հետ, մասնաւոր ձեռնոց մըն ալ ունենալ, եւ տաւոլ է որ Հռոմայեցւոց մէջ ալ կաւուփ-ձեռնոց ունենալը սովորութիւն եղաւ։ Սօլիչգա կը գրէ նաեւ թէ հին ժամանակներէ ի վեր ձեռնոցը ինչ մեծ դեր խաղացած է հռոմէական կաթոլիկ Եկեղեցւոյն ծէսերուն եւ միջնադարեան օրինաց իրաւանց մէջ։ Նախ եւ առաջ Ֆրանսայի մէջ է որ ձեռնոցը պերճանքի առարկայ գործածուեցաւ, զայն ժանեկազարդ կրելով։ Վերածնութեան դարուն մէջ Անգլիոյ Եղիսաբեթ թագուհին էր որ ժանեկազարդ եւ ասեղնագործուած ձեռնոց գործածել սկսաւ, ինչպէս կ'երեւի Սօլիչգայի հրատարակած վերոյիշեալ նկարազարդ գրքոյկին մէջ։ Այդ գրքոյկին մէջ կ'երեւին նաեւ Անգլիոյ Հենրի Ը.ի խոչոր ու կոշտ որսի ձեռնոցները, Անգլիոյ Եղիսաբեթ թագուհւոյն ասեղնագործուած եւ նկարակերտ ձեռնոցները, Մարի Ստուարդի, Աննայի, ասեղնագործուած եւ ժանեկազարդ ձեռնոցները։ Ամբողջ բազուկը ծածկող ձեռնոցները ֆրանսական Տիրեքտուարի ատեն նորոյթի կարգ անցան եւ Ժօզէֆին ու Մարի Լուիզ այդ ձեռնոցին չինութեան գործն յառաջ տարին ի չահ ֆրանսական ճարտարարուեստութեան։ Բայց ձեռնոցի այդ տեսակն ապա այնչափ երկար ինկաւ որ Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհւոյն գահակալութեան ատեն չնորհալի կին մը երկար ձեռնոց չէր կրեր։ Ֆրանսայի Բ. կայսրութեան ատեն երկայն եւ բազմակոճակ ձեռնոցները վերստին նորոյթի կարգ անցան։ Այսօրուան կլասէ ձեռնոցներուն չինութիւնը ֆրանսական հին ճարտարարուեստին կը պատկանի։ Բարիզի մէջ 1190ի հոկտեմբերին արձան մը կանգնուեցաւ, անուշահոտ ձեռնոցի հնարչին համար, Կրընօպլ քաղաքին զատ ուրիշ քաղաք մը որ ֆրանսական ձեռնոցի արտադրութիւն եւ համբաւ ունեցած ըլլայ. այդ քաղաքին ձեռնոցաչէն գործատուները ընկերութիւնը երկրին ամենահին մէկ աւանդութեան ատեն այնպիսի զոհողութիւն բրած է, որ ուրիշ ո եւ է Ֆրանսայի գործատուներ ընկերութիւն կարողացած չէ ընել։ ԺԸ. դարուն մէջ արտասահմանի գործարանները ապաստանեցան ղեկ Կրընօպլի առաջնութիւնը, բայց 1834ին Քսավիէ Ժուտէնի հնարած մամուլին չնորհիւ Կրընօպլ ձեռնոցի չինութեան մէջ անգամ մը եւս համբաւաւոր եղաւ։ 1857ին Կրընօպլի մէջ 170-180 գործարաններ կային 2000 բանուորներով եւ տարին 900,000 երկոտասնեակ ձեռնոց կը չինէին 30 միլիոն ֆրանքի արժէքով։ 1873ին աւստրիական եւ գերմանական գործարաններու չինած ձեռնոցներուն առատութիւնը տագնապ պատճառեց ֆրանսական ձեռնոցի գործարաններուն, բայց Կրընօպլի գործարանատէրերը չինութեան մէջ կարեւոր նորոգութիւններ ընելով չուտով յաջողեցան մրցիլ օտար գործարաններու դէմ, այնպէս որ 1892ին 1,200,000 երկոտասնեակ ձեռնոց չինեցին 42 միլիոն ֆրանք արժէքով։ Բայց 1895ին Բրաւնի ձեռնոցի գործարանն էր որ 26,400,000 քուրոն արժէքով 1,320 հազար ձեռնոց չինել յաջողեցաւ եւ գլեց առաջնութիւնը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Ռումէլիի Կայս. նահանգաց՝ քննիչներէն քարտուղարներէն Արիֆ Հիքմէթ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Սուրիոյ նահանգին Բանիթըս գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հարամի նախկին գայմագամ Մահմուտ Ճէլալէտտին էֆ.

—Տէնիզլիի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Էրկիրի գաւառին հաշուակալ Ալի Րիւշտի էֆ. որուն յաջորդեց Ասիրի հաշուակալ Րէճէպ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. անձնական Գանձուն մատակարարներէն Նէջիպ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ ցամաքային ճարտարագէտներու վարժարանին ուսուցիչներէն Բարտօ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Հիճազի մէջ հարկ եղած պատուասիրութիւնները ըլլան Հնդկաստանի Ճայքոքի Նիվապին, որ այս տարի Հիճազ պիտի երթայ ուխտի համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Գերմանիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները ու անգլիական դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԵՎԳԱՖԻ ԳՈՐԾԵՐԸ. — Զմիւռնիոյ տեղւոյն հրահանգ խնդրուեցաւ՝ Եվգաֆի համար առանձին արկղականներ կարգելու համար, սակայն ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց թէ, կառավարական արկղերը, ըստ առաջնոյն, պէտք է կատարեն Եվգաֆի վերաբերեալ գործողութիւնները։

ԻՄՄՈՒԽԱՊԷՐՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ որ եւ է որոշում տրուած չէ որ «ֆէրաղ»ի եւ «ինթիքալ»ի յատուկ իմմուխապէրներուն վրայ Հիճազի երկաթուղիին վերաբերող մէկ դրուշնոց իմմուխապէրներն ալ փակցուին։ Ինչպէս յայտնի է, «ֆէրաղ»ի եւ «ինթիքալ»ի պատկանող իմմուխապէրներուն համր վախճանին փարայի կը վճարուի, որուն քառասուն փարան Մալիէին յատկացուած է եւ քանի փարան ալ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան։

Պ. ԽԱԼԱՆ ԿԷՇՈՎ, Կ. Պոլսոյ պուլկարական նոր գործակատարը, երէկ, հոս ժամանեց Սրբուհեան ճեպընթացով եւ Սիրքէճիի կայարանին մէջ ընդունուեցաւ գործակատարութեան պաշտօնեաներուն կողմէ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնօր, որ արձակուրդով Լոնտոն կը գտնուի, Տարեգլուխի մօտերը Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ պատերազմական նախորդ նախարար Պ. Էթիէն, երէկ, Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնատանը երթալով, տեսակցեցաւ վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէրժէի եւ ընդհանուր Տնօրէն Պ. Բիսսաի հետ։ Պ. Էթիէն երէկ այցելեց Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

—Իտէնն Ֆրանսէզի մէջ, երէկ, կէսօրին, սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Էթիէնի։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ Ֆրանսայի դեսպանը, Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տրֆէ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէրժէ ու ընդհանուր Տնօրէն Պ. Բիսսաւ, Օսմ. Պանքային Տնօրէն Բանմէրի պէյ, Ռէժիի ընդհանուր Տնօրէն Պ. Ռամպէր եւայլն։

ԳԱՀԻՐԷԻ հելլենական նոր ընդհանուր հիւպատոս Պ. Ֆիլոն, երէկ, Խտիվէի Ընկերութեան Օսմանիէ չոգենաւով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Դեսպան Պ. Կրիպարիս եւ դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնեաները չոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ԹՈՒՐՔՔՈՒԱՆԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ.—Ծանուցուեցաւ թէ Թուրքքուանի (Ֆրանսա) մէջ կազմակերպուած ցուցահանդէսին Օսմանցիներ ալ մասնակցած են եւ զանազան մրցանակներու արժանացած։ Մեծ մրցանակ առացին՝ Հէրէքէի կայսերական գործարանը եւ Պոլիս՝ Ժ. Ատոլեան, Հ. Ռէկսմեան, Արապեանիկլի, Իզմիր՝ Տ. Սպարթալեան եւ Ընկ., Իզմիր՝ Բ. Անտրէա եւ Ընկ., Ժուրտանօ եւ Ընկ. գորգի գործարանները, 5րդ եւ 6րդ։ Խարբերդի Ֆաբրիքաթօրեան Եղբարց հիւսուածեղէնաց գործարանը 5րդ եւ 6րդ։ Բարիզի դեսպան Սալիհ Միւնիր փաշա՝ լուսանկարներու հաւաքածոյին համար, 22րդ։ Համիտիէ հիւանդանոցին եւ Սթոլօն լուսանկարչատուններ՝ 22րդ։ Շաքարավաճառ Հաճի Պէքիր էֆ. 27րդ։ Համազգային Անկելանոցը եւ Համիտիէ Մանկանց հիւանդանոցը՝ 36րդ եւ այլն։ Ոսկի չքանշան տրուեցաւ 19 անձերու եւ տուներու, որոնց 9ը Հայ. Խարբերդ՝ Ֆաբրիքաթօրեան Եղբարք՝ 4րդ. Պոլիս՝ Անհարմն Պէնլեան եւ որդի, Կէնճեան եւ Ունճեան, Եղբարս Պէնլեան, Դամբէժ՝ Տիգրան Խան Բօրօեանց, Սըվազ՝ Տիգրան Գարագաշեան, Բօքնիք՝ Կոնիք Գուլաքըրլեան՝ գորգի գործարանատէրները, 5րդ և 6րդ։ Տրապիզոն Հ. Պետրոս Բաջունի՝ ասեղնագործութեան և փակագիր ալպոմներու համար, 5րդ, 6րդ և 22րդ։ Կիսուածոյ որ չքադրամ տրուեցաւ հինգ հոգիի, երեքը Հայ, Կէլիպօլու՝ հիւսուածեղէնի գործարանատէր Բաքալեան և որդի 4րդ։ Պոլիս՝ գորգի գործարանատէր Ժամկոչեան և Ընկ. 5րդ և 6րդ։ Տրապիզոնէն՝ Ռօզ Նուրեան՝ ասեղնագործութեան և ժանեակի համար, 19րդ։ Արծաթ չքադրամ տրուեցաւ 15 հոգիի, որոնց 10ը Հայ. Սըվազ՝ Մանուկ Կիրեճեան, Բարսեղ Ղուկասեան և Սամսոն՝ Երամոս Տօնիկեան գորգի գործարանատէրները, 5րդ և 6րդ։ Պոլիս՝ Պէրպէրեան և Կարմիրեան, Տրդատ Դաւիթեան, ասեղնագործութեանց տուները 5րդ և 6րդ։ Տրապիզոն՝ Վիրժինի Սակաւիկեան՝ ասեղնագործութեանց համար 5րդ և 6րդ։ Տրապիզոն՝ Հ. Պետրոս Բաջունի՝ փայտի հատաքանդ, 8րդ և 9րդ։ Պոլիս՝ Կ. Կաբագեան, և Հ. Օսկանեան, մրգամարզաբաններու յարդարման համար, 15րդ։ Իզմիր Ճանիկ Ելմասեան, չոր պտուղներու համար 32րդ։ Անագապըլնձէ չքադրամ տրուեցաւ 17 հոգիի, որոնց 14ը Հայ, Թօքաթ՝ հիւսուածեղէնի գործարանատէր Գառնիկ Տէրտէրեան 4րդ, Սամսոն՝ հիւսուածեղէնի գործարանատէր Հէքիմեան 4րդ, Տրապիզոնէն՝ Սոֆիկ Շալճեան, Նուրեան, Շուշան Կապրաչեան, Բաթրոնիա Կապրաչեան, Մարիանէ Խանլեան, Աննիկ Ջամարեան, Մարի Ղազարոսեան, Վիքթոր Ղազարոսեան, Մաննիկ Սաղաւիկեան, Ռօզ Նուրեան, Նշան Նազլիկեան, ասեղնագործութեան համար 5րդ և 6րդ։ Պոլիս դեղագործ Բօլօլեան 10րդ, 11րդ և 22րդ։ Աշխատակիցներու համար բարձրագոյն վարձատրութիւնը ոսկի չքադրամ տրուեցաւ Համիտիէ հիւանդանոցին Տնօրէն Իպրահիմ փաշայի, Համազգային Անկելանոցին Տնօրէն Աքիֆ պէյի և Անկելանոցին բժշկապետ Ալի Տէվֆիկ պէյի։ Coopérateurներէն՝ ոսկի չքադրամ տրուեցաւ Փարաքեննեան տունէն Վրոյրի, և արծաթ չքադրամ՝ նոյն տունէն Ալիի և Բաջունի տունէն Օր. Նուրեանի։ Թուրքիոյ այս ցուցահանդէսին օսմ. ճիւղը կը գտնուէր Բարիզի դեսպան Մունիր փաշայի հովանաւորութեան և Պրիւսէլի օսմ. գործակատար Բաղըրլ պէյի պատուակալ նախագահութեան տակ։ Ցուցահանդէսին օսմ. գոմիսէրն էր Պրիւսէլի հիւպատոս Պ. Վաքսլէր, գոմիսէրի օգնական՝ Յակոբ պէյ Շէրպէթճեան, որ Պրիւսէլի 1887ի և Լիէժի 1905ի միջազգային ցուցահանդէսներուն օսմ. ճիւղերուն պատուիրակ և գոմիսէր եղած է ասկէ առաջ։ Վերին գնահատիչներէն է դեսպանատան քարտուղարներէն Տիրան պէյ Նարտունեան։ Գնահատիչներուն մէկն ալ է Ժ. Քարաքէհեան։

ՊՂԻՆՁՆԵՐԸ.— Առեւտրական մէկ քանի տուներ, Եւրոպայի մէջ պղինձի գինը խիստ շատ բարձրացած ըլլալուն հետեւանքով, Կայս. Կառավարութեան դիմած են՝ օսմ. երկիրներու հանքերէն պղինձ գնելու համար։ Բ. Դուռը գրեց անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան՝ փութացնել Արղընիի հանքին պղինձներուն փոխադրութիւնը։

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ Տնօրէնութեան պաշտօնին համար, որ Պ. Եանի Բէյամազօղլուի մահուամբ թափուր մնացած է, մէկ քանի հոգի իբրեւ ընտրելի կը նկատուին, նոյն պանքային կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն։ Տնօրէնի պաշտօնը առժամաբար կը վարէ Պ. Զաֆիրիոս Մացասի։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Մէկ քանի օրուան հարաւային սաստիկ հովը երէկ իրիկուն դադրեցաւ, բայց գիշերը հիւսիսային արեւմտեան հովի դարձաւ. իսկ այս առտու ժամ 4էն առաջին անգամ ըլլալով սկսաւ ձիւնել։

—Երէկ կղզիներէն միայն 20 թիւ շոգենաւը կամուրջ եկաւ և առտուն կամուրջէն մեկնելիք շոգենաւը կատարեց իր երթեւեկութիւնը։

—Երէկ Հարէմ ու Սալաճաքի համար շոգենաւ չմեկնեցաւ։

—Պէշիքթաշ-Հայտար Փաշայի երթեւեկութիւնը թէեւ 46 թիւը կատարեց, սակայն բաւական դժուարութիւն քաշեց։

—Առջի գիշերուան փոթորիկին շատ ծառեր և վանդակորմեր տապալեցան։

—Բազմաթիւ նաւեր ապաստանեցան Հայտար Փաշայի նաւահանգիստը, որուն ծովաթումբը մեծապէս օգտակար եղաւ։

—Հելլենական շոգենաւ մը, առջի գիշեր, խրեցաւ Կէլիպօլիի մօտ։ Նաւաձիգներ ղրկուեցան զայն ազատելու համար։

—Անատոլը Գալաթի առջեւ շոգենաւակ մը զարնուեցաւ մակոյկի մը, ուր կը գտնուէին երկու նաւուղիղներ և երկու մակուկավարներ. ասոնք ամէնքն ալ ծովը ինկան, բայց շուտով ազատուեցան։

—Հելլենական Սաֆօ շոգենաւը, որ Տրապիզոնէն կուգար, առջի գիշերը Սեւ ծովի նեղուցէն քանի մղոն հեռուն ձկնորսի նաւակներ տեսաւ, որոնք օգնութիւն կը խնդրէին։ Շոգենաւը ազատեց անոնց մէջ գտնուող տասներկու ձկնորսներ, որոնց տասնմէկը՝ իսլամ և մէկն ալ քրիստոնեայ։ Նաւապետը թէյ եւայլն տալէ ետքը, Գալաթ տարաւ զանոնք։

—Անգլիոյ ու Ֆրանսայի եղերքները բուռն փոթորիկ կը տիրէ։

—Պրուսայէն կը գրեն թէ Քէշիշ լերան վրայ թէեւ ձիւն տեղացած է և սաստիկ ցուրտ կ'ընէ, բայց քաղաքին և դաշտերուն մէջ տակաւին չէ ձիւնած։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն ժողովը ուսումնասիրած է Պալըքլըի եկեղեցւոյ շրջակայքը կատարուելիք բարեզարդութեանց և բիւզանդական ոճով եկեղեցիի մը շինութեան խնդիրը։ Տ. Եոաքիմ Պատրիարքը կարծիք յայտնած է թէ այդ բարեզարդութիւնները կատարուին Կ. Պոլսոյ այլեւայլ արհեստապետութեանց միջեւ բացուելիք հանգամանակութեան մը միջոցաւ։ Գալով եկեղեցւոյ մը հաստատման, Ն. Սրբազնութիւնը կ'առաջարկէ անոր գործադրութիւնը յանձնել մասնաւոր յանձնաժողովի մը, մինչ հանգանակութեան միջոցաւ պէտք եղած գումարը հայթայթելէ ետքը։ Խառն ժողովը այս մասին որոշում պիտի տայ, Եէտի Գուլէի հիւանդանոցին հոգաբարձութեան կարծիքը առնելէ ետքը։

ՊԵՐԼԻՆԻ Տոյչէ Օրիանթպանք Բօրսենցեց լրագրին աշխատակիցները՝ Պ. Պ. Բօլ Վէրթհայմէր և Հէրտօ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին՝ օսմ. երկիրներու մէջ գերման վաճառականութիւնը զարգացնելու միջոցները ուսումնասիրելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ.— Կայս. Կառավարութեան և պուլկար իշխանապետութեան միջեւ կնքուած առեւտրական համաձայնութեան գրոյն վրայ պուլկար գործակատարը իր անուան սկզբնատառերը նշանակեց։ Գրութեանց փոխանակութիւնը մէկ քանի օրէն պիտի կատարուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ վիճակահանութենէն տասը հազար ղրուշ շահող 142,193 թիւին երկու մասերէն մէկուն տէրը՝ Գայսէրիի մէջ վաճառական Յովհաննէս էֆ. Թոփսեան, Երկրագործական Պանքային տեղւոյն ճիւղին դիմելով, ստացեր է իր բաժինը՝ հինգ հազար ղրուշ։

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏՆԵՐԸ.— Պաքրէշի լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռումանիոյ ծխախոտի Ռէժին, այս տարի, օսմ. երկիրներէն 2,200,000 ֆր.ի 200,000 քիլօ ծխախոտ գնած է լաւ տեսակէն։

ՃԱՊՈՆԻ սպայակոյտէն հարիւրապետ Պ. Հիրաուկամա, երէկ, այցելեց Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Նոյեմ. 25ին Եգիպտոսի Նարմանթ քաղաքին մէջ ժանտախտէ երկու մահեր պատահեր են. հետեւեալ օրն ալ մէկ դէպք ու մէկ մահ։ Թալէի մէջ, Նոյեմ. 27ին, երկու դէպք ու երկու մահ։

—Եգիպտոսի մէջ ժանտախտ երեւան ելլելէն մինչեւ Նոյեմ. 26 ընդամէնը 572 դէպք և 418 մահ պատահած են։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Հազարի չափ ուխտաւորներ, երէկ, Ճիտտէ ուղեւորեցան ռուսական շոգենաւով։

—Երեք հարիւր ուխտաւորներ, երէկ, Սեվաստոպոլէն Կ. Պոլիս ժամանեցին՝ ասկէ Ճիտտէ ուղեւորելու համար։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 8½ին հրդեհ ծագեցաւ Գասըմ Փաշա, Չիլինկիր Իչի, Հասանի ու Իսմայիլի պէօրէքճիի խանութին վրան գտնուած սենեակին։ Այդ խանութը, վրայի սենեակները և կիցը գտնուած սրճարանի մը վրայի մասը այրեցան։ Պէօրէքճիի խանութին մէջ ծառայողներէն չորս հոգի անհետացած ըլլալով, կը կարծուի թէ չկրնալով ազատիլ այրած ըլլան. ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ այդ մասին։

ԱՐԿԱԾ.—Անցեալները Սէլանիկի մէջ հարսնիք կատարուած պահուն սենեակ մը փլաւ և երեք հարիւր կիներ փլատակներու տակ մնացին։ Ոստիկանութիւնը օգնութեան փութալով, ամէնքն ալ ազատեց. հարիւր քսան կիներ վիրաւորուած էին, ոմանք ծանր և ոմանք թեթեւ կերպով։

—Առջի իրիկուն Պոլսոյ կողմը, Տիրէքլէր Արասը, Օսմանեան Թատրոնին կիցը գտնուած կամուրջէն քար մը ինկնալով, տակը գտնուած խանութի մը նշանատախտակին հետ ինկաւ անցորդի մը վրայ որ գլխէն թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ։

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ.—Աղեքսանդրիոյ ոստիկանութիւնը իմանալով որ քաղաքին Լապան թաղին մէջ դրամանենգներու աշխատանոց մը կայ, խուզարկութիւն կատարելով գրաւեց բոլոր գործիքները և անոնց տէրը՝ Մալթացի մը ձերբակալեց։ Դրամանենգին օգնողները և կեղծ դրամ քշողներն ալ ձեռք անցուեցան։

ԲԵՐԱՅԻ Թաղապետութիւնը նկատելով որ նոյն թաղին զանազան շէնքերէն հող և աւազ փոխադրող գրաստներ, որոնք կէս գիշերէն ետքը կ'երթեւեկեն, հողերու և աւազներու մէկ մասը փողոցները կը թափեն, որով ցեխ կը գոյանայ, ծանոյց իր պաշտօնեաներուն այդ մասին ուշադրութիւն ընել։ Իգտամ կ'ըսէ թէ այդ որոշումը Թաղապետական միւս շրջանակներուն մէջ ալ պէտք է գործադրել։

ԲԱՂՆԻՔԻ ՄԷՋ.— Ոչխարի վաճառական Էրզրումցի Ահմէտ էֆ. երէկ Թահթա Գալէի բաղնիքը գնաց, հանուեցաւ և, ըստ սովորութեան, հագուստները ծրարի մը մէջ դրաւ։ Լուացուելէ ետքը երբ հագուելու ձեռնարկեց, տեսաւ թէ հինգ հարիւր ղրուշ պարունակող դրամապանակը անհետացած է, ուստի բաղնիքի սպասաւորներէն Բէձէրի դիմեց. այս վերջինը պատասխանեց թէ մարդ մը իրը կարծելով ծրարը բացած, բայց յետոյ տեսնելով որ ուրիշին կը պատկանի վերադարձուցած էր։ Ահմէտ էֆ. դիմեց ոստիկանութեան, որ Բէձէրը ձերբակալեց իբրեւ կասկածելի։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Սկիւտարի պատժական ատեանը, երէկ, դատեց Գուզկունճուքցի Սամուէլ Պէխար Մուսան, որ կալուածի միջնորդ է։ Այդ անձը Թըրթմանն Եսաէֆէն 460 և Մըրքապոյէն ալ 26 ոսկի խարդախութեամբ փոխ առնելէ ետքը, անյայտացած էր։ Ամբաստանեալին յանցանքը հաստատուելով, դատապարտուեցաւ վեց ամսուան բանտարկութեան, շորթած 486 ոսկիին հատուցման և տասը ոսկիի տուգանքի։

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ՀԱՍԿՑՈՒԵՑԱՒ.— Ամէն մարդ վերջապէս հասկցաւ թէ «Բաքարա»յի լամբարի շիշերը, Ensiferan անուն, խնայողական են և լաւ լոյս կուտան։ Ասկէ զատ՝ շատ դիմացկուն են և իրենց բիւրեղեայ պայծառութեամբ աւելի փայլ կ'ընծայեն լոյսին։ Հանրութեան մէկ մասը դեռ չգիտէր թէ «Բաքարա»յի լամբարի շիշեր կան ամէն ձեւով, մեծութեամբ և քարիւղի ու օգային կազի ամէն տեսակ լամբարներու համար։ Հակառակ իրենց ունեցած անհաղին առաւելութիւններուն, իրենց թիւին համեմատ, 20 փարա կ'արժեն կամ 40 փարա աւելի միւս շիշերէն, որոնց դիւրաբեկութիւնը հանրածանօթ է։ (Տեսնել ծանուցումը չորրորդ էջին մէջ)։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԷԿ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Ինչպէս յայտնի է, մինչեւ այժմ Թաղական Խորհուրդներու կողմէ քահանայացուներ կ'առաջարկուէին Կրօն. Ժողովին՝ Թաղին քահանաներուն և Աւագերէցին համաձայնութեամբ և Կրօնական Ժողովը միայն ձեւական կարեւորութիւն ունեցող քննութիւն մը ետքը կը հաստատէր զանոնք ընդհանրապէս։ Կրօնական Ժողովի երէկի նիստին մէջ կարեւոր որոշում մը տրուեցաւ այս խնդրի մասին, Բերայի նոր քահանայացուներու ընտրութեան առթիւ։ Կրօնական Ժողովը որոշեց որ այսուհետեւ Թաղական Խորհուրդները ձեռնադրութենէն վեց ամիս առաջ առաջարկեն քահանայացուները, որպէս զի Կրօնական Ժողովը պատշաճ քննութիւն ետքը անպատրաստ քահանայացուները ժամանակին նախապատրաստել տալու հնարաւորութիւն ունենայ։ Այս որոշումը սկզբնաւորութիւնն է քահանայական խնդրի գործնական լուծման։ Քահանայից խնդրի լուծման համար շատ գիրքեր ու յօդուածներ լոյս տեսած են և աւելի շատեր ալ դեռ պիտի հրատարակուին անշուշտ։ Երբեք պէտք չէ զարմանալ որ քահանաները մեր մէջ պէտք եղած յարգանքը չեն վայելեր և անկեալ վիճակ մը ունին։ Եկեղեցին քահանաները չի վարձատրեր բարոյապէս։ Մէկ կողմէն ո'րքան ալ քահանայ մը ուսեալ, զարգացած, բարեպաշտ և պարտաճանաչ ըլլայ, ո'րքան ալ ան իր եկեղեցւոյն և հօտին օգտակար եղած ըլլայ, աւագերէցութեան բարձր աստիճանի մը հասնելիք չունի և երէկուան անփորձ և գուցէ նաև անգէտ վարդապետները ամէն տեսակէտով անոնցմէ գերազօր հեղինակութիւն ունին թէ՛ եկեղեցւոյ մէջ և թէ անկէ դուրս։ Ամէն պարագայի մէջ, ուրեմն, քահանայ մը որքան ալ տաղանդաւոր ըլլայ՝ իր ծուխի անձուկ շրջանակէն դուրս միջոց չունի օգտակար ըլլալու։ Միւս կողմէն, յարգելի բացառութիւնները նկատի չառնելով, ժողովուրդն ալ չվարձատրեր քահանաները բարոյապէս և նիւթականապէս։ Հետեւաբար քահանայական ասպարէզը ո՛չ բարոյական և ո՛չ ալ նիւթական տեսակէտէն հրապոյր մը ունի արժանաւոր և պատուաւոր քահանայացուներու համար ընդհանրապէս։ Անոնցմէ բացայայտ կ'երեւայ որ քահանայական դասուն պատիւն ու յարգանքը միայն այն ատեն ցանկալի բարձրութեան կը հասնին՝ երբ հետզհետէ քահանաներուն թոյլ կը տրուի եկեղեցւոյ վարչական խնդիրներով զբաղիլ, և որ գլխաւորն է, անոնց նիւթական կացութիւնը կատարելապէս կ'ապահովուի։

Կրօնական Ժողովը այսուհետեւ անոնց վարքի ու բարքի և եկեղեցագիտութեան նախապատրաստութեան վրայ պիտի հսկէ, վեց ամիս առաջ քննելով ընծայացուներու կարողութիւնը։

Վերոյիշեալ երկու տեսակէտներով, քահանայական դասը բարձրացնելու համար ուրախութեամբ պէտք է ողջունել շարք մը քահանաներու Կրօնական Ժողովի անդամ ընտրուիլը մայրաքաղաքիս մէջ և այլուր՝ գաւառներու մէջ փոխանորդներ նշանակուիլը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, և ատենապետութեամբ Աշնան Տիրան պէյի։ Ներկայ էին, Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս և Տ. Վահրամ արքեպիսկոպոսները, Տ. Գաբրիէլ և Տ. Մովսէս եպիսկոպոսները, Տ. Գրիգորիս Պալաքեան, Տ. Ղեւոնդ Դուրեան վարդապետները, Տ. Յովհաննէս Մկրեան, Տ. Սահակ Տ. Սարգիսեան, Տ. Կարապետ Սեթեան, Տ. Կարապետ Սանտալճեան Ա. քահանաները, և Տ. Միքայէլ Աչըքեան, Տ. Գրիգոր Ճէտէճեան քահանաները։ Քաղ. Ժողովէն՝ Սեպուհ պէյ Մաղաքեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Տիգրան էֆ. Թօքաթեան, Արշակ էֆ. Գարակէօզեան, Վահան էֆ. Սուրէնեան և Մկրտիչ էֆ. Ասասեան։

Այսօրուան Խառն Ժողովին ներկայացաւ Երուսաղէմի վանքին ելեւմտից տեսուչ Տ. Մատթէոս վրդ. Գայըգճեան և վանքին ելմտական գործերուն վրայ բացատրութիւններ տուաւ։

⁂ Ժողովը՝ Վանայ առաջնորդական Տեղապահ կարգեց Տ. Ներսէս Վրդ. Խապայեանը և Պուլկարիոյ հոգեւոր հովիւ կարգեց՝ Տ. Եղնիկ Վրդ. Գալըպճեանը։

⁂ Դատաստանական Խորհուրդէն պակսած երեք անդամներուն տեղ՝ Ժողովը անդամ նշանակեց յիշեալ Խորհուրդին՝ Կարապետ էֆ. Աչըքեան, Մինաս էֆ. Բէշիքճեան և Նիքօղ էֆ. Պարոնեան։

Նիստը կը շարունակուէր տակաւին, մինչեւ լրագրոյս մամուլին յանձնուած ժամը։

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Ս. Պատրիարքը երէկ Կրօն. Ժողովին հաղորդեց իր՝ Ս. Սինոդի նախագահ Տ. Սուրէնեան արքեպիսկոպոսին գրած մէկ նամակը։

⁂ Ինչպէս յայտնի է, Պուլկարիոյ առաջնորդութիւնը Պատրիարքարանի եկեղեցական իրաւասութեան շրջանակին մէջն է։ Լրագիրները հաղորդեցին վերջին օրերս թէ Էջմիածնէն հոն գացած էր Տ. Տաճատ վարդապետ։ Ս. Պատրիարքը նամակով մը դիմած էր Ս. Կաթողիկոսին և հարցուցած թէ Տ. Տաճատ վրդ. հոգեւոր ի՞նչ պաշտօնով եկած էր Պուլկարիա։ Ս. Կաթողիկոսը գրութեամբ մը պատասխանելով Ս. Պատրիարքին՝ կը յայտարարէ որ վերոյիշեալ վարդապետը Բարիզ պիտի երթայ։ Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր այդ գրութիւնը ներկայացուց Խառն Ժողովին։

Մեզ հասած ստոյգ և պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով, բացարձակապէս անհիմն ու մտացածին է այն լուրը, իբր թէ կրօնքով հրեայ խազագէտի մը մասնակցած ըլլայ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն եռաձայն երգեցողութեանց, շապիկ ալ հագնելով։ Չենք գիտեր թէ ի՛նչ օգուտ կը սպասեն այս տեսակ գայթակղական մտացածին լուրերէ լրագիրները։

—Ռօպէրդ Գոլէճի աշակերտները իրենց ծախքով հրատարակած էին Տօքթ. Ճ. Ուօշպըրնի, գոլէճի նախորդ տեսչին, Մանկավարժական դասախօսութիւններ վերնագիրը կրող գիրքը, զոր հայերէնի վերածած էր Բրօֆ. Աբրահամ Տ. Յակոբեան։ Հրատարակողները այս գիրքին փառակազմ մէկ օրինակը նուիրած են Ս. Պատրիարք Հօր. Ն. Ամենապատուութիւնը քաջալերական գրութեամբ մը օրհնեց Ռօպէրդ Գոլէճին սաները։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, և ատենապետութեամբ Տ. Մեսրոպ արքեպիսկ. Սուքիասեանի։ Ներկայ էին երեք եպիսկոպոս, երկու վարդապետ և վեց քահանայ անդամներ։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—

1. Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը այրի քահանայից կրկնամուսնութեան հարցի մասին Ընդհ. Հայոց Ս. Հայրապետին ուղղած պատասխանագրին պատճէնը ղրկած էր. Ժողովը կարդաց զայն և գոհ մնաց անոր տուած պատասխանէն, որ համաձայն էր Կրօն. Ժողովին տուած պատասխանին։ —2. Սկիւրդի նորընծայ Տ. Դանիէլ քհ. Յարութիւնեան իր նիւթական անձկութեան պատճառաւ կ'ուզէր ուրիշ տեղ պաշտօնի կոչուիլ. Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ ո՛ր գիւղին վրայ որ ձեռնադրուած է, անոր մէջ պէտք է պաշտօնավարէ։ —3. Երուսաղէմի միաբանութենէն այլ և այլ անստորագիր նամակներ հասած էին Պատրիարքարան, տեղւոյն միաբանական գործերուն առթիւ։ Ժողովը կարեւորութենէ զուրկ համարեց զանոնք, մանաւանդ անստորագիր ըլլալնուն պատճառաւ։ —4. Բերայի եկեղեցւոյ հինգ քահանաները և Թաղ. Խորհուրդը պաշտօնագրով մը իբրեւ քահանայացու ժողովին ներկայացուցած էին տիրացու Տիգրան Բարթիմեան, Խաչիկ Արապաճեան և Երուանդ Տէր-Վրթանէսեան։ Ժողովը յետ քննութեան արտօնեց անոնց ձեռնադրութիւնը։ Այս առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկին վրայ Ժողովը որոշեց որ այսուհետեւ երբ ո և է քահանայացու ներկայացուի Պոլսոյ համար, գոնէ վեց ամիս առաջ պէտք է ներկայացուի, որպէս զի կամ Դպրեվանք ղրկուի և կամ հոս եկեղեցական դասախօսներու հսկողութեան տակ քահանայութեան պաշտօնին վերաբերեալ նախնական գիտելիքները սորվի և յետոյ անոր մասին հարկ եղած տնօրէնութիւնը ըլլայ։ Վերոյիշեալ երեք ընծայացուները Ժողովոյ ներկայութեան կոչուեցան և Ս. Պատրիարք Հայրը խօսք առնելով սա յորդորականը խօսեցաւ.— «Քահանայութեան նպատակն է ո'չ թէ քանի մը ղրուշ աւելի շահիլ, այլ իր նուիրական պաշտօնը խղճմտօրէն կատարել, ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան։ Առաքինական գործ մըն է քահանայութիւնը. ձեր պահանջմունքներուն մէջ չափաւոր եղէ՛ք, ձեր պաշտօնին մէջ փութաջան և ժողովրդեան հանդէպ գթոտ ու անոր հոգեւոր պէտքերը ճշդիւ հոգացող. եթէ զոհողութեան այս ոգւով կը մտնէք այս նուիրական պաշտօնին մէջ, պէտք է ընդմիշտ վառ պահէք այդ ոգին ի փառս և ի պարծանս Հայ Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ»։ Ընծայացուք ծնրադրեցին և Ս. Պատրիարք Հայրը Պահպանիչով օրհնեց զանոնք։ —5. Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Տ. Մկրտիչ վրդ. Չըլլաեան գրով մը յայտնած ըլլալով որ յանձնառու եղած է իր պաշտօնին, և պատրաստ է մեկնիլ իր պաշտօնատեղին, Ժողովը իր ներկայութեան հրաւիրեց և անոր յաջողութիւն ու ողջերթ մաղթեց։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաև զանազան եկեղեցական խնդիրներով։

—Կրօն. Ժողովը նկատողութեան առնելով Սեբաստիոյ Առաջնորդարանին կողմէ հասած այն նամակը որով Տ. Զաւէն վրդ.ի իբրեւ առաջն. փոխանորդ ղրկուիլը խնդրուած էր, որոշեց փոխանակ Զաւէն վրդ.ի, Մաքրիգիւղի քարոզիչ Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաճեանը ղրկել Սեբաստիա։

—Թոփ-Գափուէն Հայ-Հռոմէական ընտանիք մը երէկ դիմեց Ազգ. Պատրիարքարան և ընդունեց Հայ Եկեղեցին։

—Ենի-Գիւղէն Յոյն աղջիկ մը որ Հայ Եկեղեցին ընդունած և օրինական ձեւակերպութիւններն ալ վերջացած էին, վաղը Մայր եկեղեցիին մէջ պիտի ամուսնանայ հայ երիտասարդի մը հետ, Ենի գիւղի Տ. Բարսեղ քահանային ձեռամբ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օպան		35 -
Երկրորդ »	»	33 -33½
Խառն	»	31 -32
Ջալտարըը	»	30 -
Կարծր առաջին	»	38 -38½
» միջին	»	34 -36

Այսօր 2 վակոն Անատոլըի ցորեն ժամանեց.

ԱԼԻՒՐ		Դրշ.
Տեղական գրբմա Ա. Պարկ		67 -68
» » Բ. »		64 -65

ԹԵՖ

Օրսան 16-17 փարա

ԳԱՐԻ		
Բէօսմէյնձէ	քիլէն	12½-13
Բումէլի		12 -12½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

29 Նոյեմբեր

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվըրբուլ	պատրաստ		7.
»	յունվարի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.
Չիգակօ	պատրաստ		.
»	հոկտ.ի	»	71.1.2
»	դեկտ.ի	»	73.7.8
Մարսիլիա	պատրաստ		18.

ԵՏՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԷՇԹԷ, 11 դեկտ.— Հունգարիոյ պատուիրակութեան արտաքին գործոց յանձնաժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էրէնթալ ըսաւ նաեւ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ տնտեսական շահերը կը պահանջեն առեւտրական դաշնակութիւններ կնքել, ո՛չ միայն Սերպիոյ, այլ նաեւ Ռումանիոյ ու Պուլկարիոյ հետ։ Սերպիոյ հետ կատարուած բանակցութեան գալով, նախարարը յայտարարեց թէ յանձնաժողովը արդէն տեղեկութիւն ստացած է այդ մասին. իսկ Ռումանիոյ ու Պուլկարիոյ հետ առեւտրական դաշնադրութեանց մասին ալ մաքսային ու առեւտրական ժողովը պիտի գումարուի Բէչթայի մէջ՝ սահմանելու այն սկզբունքները որոնց վրայ յուսալի է թէ դաշնադրութեան բանակցութիւնները աւելի արագ կերպով առաջ տարուին՝ եզրակացութեան մը յանգելու համար,

—Հունգարական պատուիրակութեան արտաքին գործոց յանձնաժողովը ընդունեց արտաքին գործոց ելմտացոյցին ամբողջութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ելմտացոյցի Խորհրդարանին յանձնաժողովը ժխտողական քուէ տուաւ 29,220,000 մարքի այն յաւելուածական վարկին նկատմամբ, որ կը պահանջուի հարաւային արեւմտեան գերմանական Ափրիկէի համար։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի կառավարութիւնը որոշեց երկրէն դուրս հանել Պ. Մոնթանեինին, որ պապական նուիրակին մեկնելէն ի վեր, Պապին ներկայացուցիչն էր Բարիզի մէջ։ Կէս օրէն երեք ժամ ետքը դատական պաշտօնեաները խուզարկութիւն մը կատարեցին պապական նուիրակին պաշտօնարանին մէջ։ Իրիկուան Պ. Մոնթանեինի հեռացաւ Բարիզէն։ Մասնաւոր գոմիսէր մը մինչեւ սահմանագլուխ ընկերացաւ անոր։

—Ֆրանսայի Ծերակոյտը, բուռն վիճաբանութենէ մը ետքը, ընդունեց Էմիլ Զոլայի աճիւնը Բանթէոն փոխադրելու առաջարկութիւնը։

—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց հանրօգուտ շինութեանց ելմտացոյցը. ապա ձեռք առաւ արտաքին գործոց ելմտացոյցը։ Երեսփոխաններէ ոմանք ռուսական փոխառութեան մը մասին դիտողութիւն ըրած ըլլալով, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշոն յայտարարեց թէ այդ տեսակ փոխառութեան մը խնդրոյ առարկայ չէ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՄԱՏՐԻՏ, 11 դեկտ.—Սպանիոյ Խորհրդարանին մէջ կատարուած վիճաբանութենէն կ'երեւայ թէ կրօնական միաբանութեանց օրինագիծը քուէարկելու համար մեծամասնութիւն պիտի չգտնուի։ Ազատական կուսակցութեան մեծագոյն մասը այնպէս կը նկատէ թէ Վատիկանի հետ առանց կանխագոյն համաձայնութիւն մը գոյացնելու խնդիրը պիտի չկրնայ լուծուիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Ճափոնի ցամաքային ու ծովային բանակներուն մէջ զինուորները մեծամեծ խստութեանց կ'ենթարկուին։ Նոյն թերթը կը ծանուցանէ նաև թէ Ճափոն զինուորական նոր ծրագիրներ ունի՝ երկու նոր զօրաբաժիններու կազմութիւնը և զինուորական երկու տարուան ծառայութիւնը։

—Արեւմտեան Ափրիկէէն ճամբայ ելած զանազան շոգենաւեր 450,000 անգլիական ոսկի կը տանին Լոնտոն։ Քանասա շոգենաւը Պոմպէյէն ճամբայ ելած է 330,000 ոսկիով։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն
քուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 100 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3 օր 100- 150 ոսկի գումարի համար
6 » 151- 200 » » »
10 » 201- 500 » » »
15 » 501-1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ սեւեռողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Նոյեմբեր 28/11 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թոփ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 21
Ամէնէն բարձր գին	»	102 25
Ամէնէն վար գին	»	102 20
Բումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	148 50
Ամէնէն բարձր գին	»	148 5/8
Ամէնէն վար գին	»	148 3/8
Թրամվայ	»	59 ½

ԲԱՑՈՒՄ Նոյեմբեր 29/12 Դեկտեմբեր

Օսմ. Թոփ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 22
» » ժամը 7ին	»	102 23
Բումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	148 50
» » ժամը 7ին	»	148 50
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա.	»	336 50
» » Բ.	»	268 25
Քարտի Կ. Պոլսոյ Գ. Կ.	»	438 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	516 —
» » Բ. սերի	»	514 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 60
Շիրքէթի Խայրիէ	»	41 50
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	5 02½
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 65
Օսմ. Ծխախոտ		19 29
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 30
» ժուիսանս		6 57
» պարտաթուղթ		495 —
Թրամվայ	Ֆր.	58 50
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		316 50
Պալիա Քարա Այտըն		690 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	6 —
Սալօնիքի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պարտթ.	Ա. Ո.	17 25
Քարասու առանձնաշնորհեալ		128 50
» սովորական		121 —
» 5 պարտաթուղթ		90 —
Քարաֆ Իզմիրի		596 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		— —
Հելլենական պարգեւաւոր Թուղթ		437 —
» » »	Օ. Ո.	4 05

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 50
» 8 »		4 50
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 —

Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի

	Գնում	Վաճառում
Լոնտոն 3 ամիս ղրշ.	109 ¾	111 12½
» չէք »	110 32½	110 12½
Բարիզ 3 ամիս Ֆր.	— —	— —
» չէք »	22 97½	22 87½
Պերլին մարք	18 67	18 57
Վիեննա քուրոն Ֆիօրին	21 94	21 84

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ղրշ.	109 38
Ֆրանսական »	»	87 08
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բոլ Էմփէրիալ	»	90 20
Մէճիտ տարբերութիւն	»	107 28
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մէճիտիէ	»	100 20
Ռուբլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 67

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Դեկտեմբեր

Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	Ա. Ո.	93 50
) գոց.	»	93 50
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 —
Էժիբթեան միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ	»	86 75
Հելլենական 5 % 1881	»	52 75
» Մոնօբոլ	»	40 50
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	101 50
Թրամվայ	»	— —
Ռանտ Մայնս	»	5 81
Ռուսական 4% 1888—1889	»	77 75
Ճափոնական 4 %	»	— —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 47
Դրամազեղչ	»	6 —

ՓԱՐԻԶ, 11 Դեկտեմբեր

Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.	Ա. Ո.	94 50
) գոց.	»	94 37
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	149 50
Թրամվայ	»	62 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	678 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	453 —
Պալիա Քարա Այտըն	»	690 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	96 05
Քրէտի Լիոնէ	»	1205 —
Ռուսական 5 %	»	86 95
Իտալական Ռանթ	»	103 50
Սպանիական արտաքին	»	94 65
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 265
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	3 —

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Դեկտեմբեր

Օսմ. միացեալ		94 30
Ռուսական 4 % 1902	մարք	— —
Բումէլի երկաթուղի	»	145 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուան	»	20 210
Դրամազեղչ	»	— —

ՎԻԵՆՆԱ, 11 Դեկտեմբեր

Բումէլի երկաթուղի	քուրոն	162 —
Վիէննա Պանք Ֆերայն	»	565 50
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 46
» Լոնտոնի վրայ	»	241 —
Ռուսական 5 % 1906	»	85 20
Օսմ. Ռէժի	»	— —
Դրամազեղչ	»	— —

ՊՐՈՒՍԷԼ, 11 Դեկտեմբեր

Օսմ. միացեալ 4 %		94 50
Բումէլի երկաթուղի	Ֆր.	150 —

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էրզագ ամպարը իչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպաէա օլունաճագ էէրլի վէ Օռուպա մագըլէրի մէվլըրի միւնագասասա վազ օլունաճագընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիասը անլամագ վէ միւնագասասա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէֆէրրիաթ քէֆալէթնամէնի միւաթէհըդլէրին Խազինէի ձելիլէի միւշարիլէյհամա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 Թըշրինի սանի 322 3—1

⁂

Գալըն ամէրիքան պէզի թօփը 44, վասաթ ամէրիքան պէզի թօփը 54, քիրբաս պէզի թօփը 37, ինձէ ամէրիքան պէզի թօփը 39 ղուրուշ։

Խազինէի Խասսայի Շահանէ տէպօ խանէսի իչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպաէա օլունաճագ պալատա մուհարրէր մէզքուր ֆիաթլէրինէ մուգատտէմ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մալը հալը պուլունմագ իւզրէ թօքուզունճու չարշանպա կիւնիւ իհալէ էտիլէճէկինտէն շէրայիթի միւթէֆէրրիասը անլամագ վէ միւնագասասա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէֆէրրիաթ քէֆալէթնամէնի միւաթէհըդլէրին Խազինէի ձելիլէի միւշարիլէյհամա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 27 Թըշրինի սանի 322 2—2

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ամսոյս 13/26ի չորեքշաբթի օրուընէ սկսեալ, Օսմ. Կայս. Պանքան իր Ղալաթիոյ կիշէներուն մէջ [illegible] ստորադրամներու փոխանակութիւնը պիտի կատարէ 1000 դրշ.ի եւ աւելի գումարներու համար միայն: Հազար դրշ.է պակաս եղող ու եւ է գումար պէտք է ներկայացնել Պոլսոյ կողմը՝ Թաքաքճըլար, մասնաւորապէս բացուած թիւ 15 գրասենեակը:

Կ. ՊՈԼԻՍ 25 Սեպտ. 1906

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1323 զիլհիճճէ 25ի Օրէնքը, 5 փարանոց դրոշմատուրքի (Ցօղ. 9 թիւ 93) կ'ենթարկէ «այն ծանուցումները, որոնք խաւաքարտի վրայ պատրաստուած են մասնաւորներու կողմէ, եւ գրուած, կախուած եւ կամ այլապէս ցուցադրուած են հանրային տեղերու մէջ: Հետեւաբար՝ երկու փարանոց դրոշմաթուղթ կրող ծանուցման օրինակները, որ տակաւին չէն գործածուած, պարտին ենթարկուիլ օրէնքին տրամադրած յաւելուածական տուրքին. զանցառուները տուգանքի պիտի ենթարկուին: Այն ծանուցումները, որոնք 1310 Ռամազանի օրէնքին համաձայն պատրաստուած են եւ 2 փարանոց փուլ կը կրեն, 3 փարայի յաւելուածական տուրքին ենթակայ չպիտի ըլլան, եթէ երբեք ծանուցման տէրերը մինչեւ դեկտեմբեր 15 (Ն. Տ.) Հանր. Պարտքի վարչութեան ներկայացնեն նմուշ մը իրենց ծանուցմէն, յայտարարութեամբ մը միասին, ուր յայտնուած պէտք է ըլլայ ծանուցման օրինակներուն թիւը: Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ, ամէն այն ծանուցումները, որոնց վրայ չէ կատարուած յիշեալ ձեւակերպութիւնը՝ ջնջուած պիտի համարուին:

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

30/12 դեկտ. 1906 (1322) 15—13

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը, Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամարա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ):

Դրամագլուխին եւ աւանդ. ձգուած դրամին ու արժէթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմի:

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով: Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժէթուղթերու վրայ եւ Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ:

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու եւ արտասահմանի մէջ: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին եւ թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով:

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժէթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով եւ ուզուած առենը ետ առնուելու պայմանով: Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ եւ զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ:

Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղասենեակի խուցեր, փոքր վարձքերով:

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ եւ արժէթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած առեն դրամ քաշելու պայմանաւ 3%
Վեց ամսուան համար 3½%
Մէկ » » 4 —
Երկու » եւ աւելի . 5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են: Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին եւ Յուլիս 1ին:

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով եւ փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել սա առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը: Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ եւ մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 դրուշ ոսկեդրամ: 50—6

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒԹԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 320 Ապրիլ 29 թուականի Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզա ըն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պաղչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ:
Պոլիս, Մ. Մ. Ի. Սաատօք եւ Ռօօֆի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու Թիւ 10:
Պոլիս, Ասթի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց:
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէյօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պաղչէ Գաբու, Իզմիր փողոց:
Պոլիս, Իհսան պէյ, Իզզէթ փաշա խան:
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ:
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճառտէսի:
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօյօկօս Եօանիտէս, Նաւակատան մօտ:
Շիշլի, Մ. Ե. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճառտէսի, թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրմանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան:
Բէնարք, Բ. Սոմմարիբա:
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.:
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ:

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ: 50—19

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները յոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել, Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ [illegible] ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին:
) 2. » » Ղալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13:
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, թիւ 120:

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը: 16 50—24

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ! ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԼԱՄԲԱՐԻ ՇԻՇ "ՔԱՐԻՔՕ"
Ամէն մեծութեամբ եւ ամէն ձեւով

Լամբարի մէկ շիշերէն տասը անգամ աւելի կը դիմանայ խոնաւութեան եւ պաղ ջուրի մէջ, եթէ նոյն իսկ վրան սրսկէք՝ երբ վառած լամբերուն վրայ կը գտնուին շիշերը:

ՖԻԼԹՐ "ՉԷՄՊՐԼԷՆ„ (Բասթէօրեան դրութեամբ)
Լաւագոյն Ֆիլթրը՝ բիծօյէ եւ ուրիշ հիւանդութիւններէ զերծ մնալու համար

Դիմել Նիկոլա Քարաքօ եւ եղբօր ընդարձակ վաճառատունը, Պոլիս, Միհ. ճանճրլար, Րիզա Փաշա խան, ուր կը գտնուին ապակիէ, յախճապակիէ եւ բիւրեղէ առարկաներ, զուտ ճարոնական ապրանքներ, յախճապակիներ եւայլն: Մասնաճիւղերը կը գտնուին Ղալաթիա, Թիւնէլ փողոց, Թիւ 46, Պրուսա Մահմուտ Փաշա խան: 26 21

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօն	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	372	Միքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1 57	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սպէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	594	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3119	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էկօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէքօ	1 33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4 81	Էլտօրատօ	1520	Ճինօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էսքօ	84	Ճիլսօ	653	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Պայրինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	232
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Պուֆօ	17 0	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	[illegible]	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ.քլթուըն	239
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1 43	Րինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գօլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնզօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1260
Գօնիօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թօրօ	
Գօրսօ	895	Կրանատա	1695	Մարէնկօ	1 73	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—18

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8/20ի կայս. Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԻԴ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ ՅՈՒԼԻՍ — 1906

	ՏՈՒՐՔԵՐ	Խառն հասոյթներ Ղ. Ո.	Տարեշրջանի նախորդ ամիսներու խառն հասոյթներ Ղ. Ո.	Գումար 1906 յուլիս 30 օգոստ 13 Ղ. Ո.	Գումար 1905 յուլիս 30 օգոստ 13 Ղ. Ո.		Տարբերութիւն 1904ի հետ բաղդատմամբ Ղ. Ո.
Վեց Տուրքեր	Ծխախոտ (յետամնացներէ գանձում)	—	—	—	—		—
	Աղ	103620 79	344184 28	447804 57	430300 53	+	17504 04
	Դրոշմաթուղթ	29123 59	122726 11	151849 70	201767 40	—	49917 70
	Ոգելից ըմպելիք	13789 84	76584 58	90374 42	89772 33	+	602 09
	Ձկնարան	3896 83	18593 10	22489 93	24518 27	—	2028 34
	Մետաքս	27174 68	56031 56	83209 24	80310 65	+	2893 59
Միախառն	Հասոյթ Ռէժիէն	—	375000 —	375000 —	375000 —		—
	Ծխախոտ (մենաշնորհ) Ռէժիի շահուց մասնակցութ.	—	—	—	—		—
	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն մինչեւ 100,000 ոսկի	10661 58	103625 41	114289 99	76854 36	+	37435 63
Զանազան հասոյթներ	Ցանկցուած Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մարաստան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	—	—	—	—		—
	Արեւ. Ռումէլիի տրկն. հարկէն	12663 86	50675 44	63341 30	63341 30		—
	Թէսալէքիի տուրք, Մաքսատունէն փնինկըր. վճրլի.	—	—	—	—		—
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	—	—	—	—		—
	Զանազան հասոյթներ	1201 73	6094 04	7295 77	10662 38	—	3366 61
	Գանձեն ն հետ եղած հաշիւ	677 56	3793 38	4470 94	721 67	+	3749 27
	Համագումար	202817 96	1157310 90	1360128 86	1353254 89	+	6873 97

Կեդր. Վարչութեան ծախքեր	33815 85	41197 39
Գ. լաւ. Վարչութեան ծախքեր	173701 92	184441 03
Ռէժի ծխախոտին մասնակցութեան բաժին	25000 —	25000 —
Գանձեն ն հետ եղած հաշուէն մնացորդ	860 69	1293 71
Գումար	233381 46	247935 13
4% Բրիորիթէ փոխառութեան պարտամուրհակներուն վրայ վճարուած գումարներ	—	—
Փոփոխեալ պարտքի տոկոսներ վճարելու յատկացուած գումար Եւրոպայի ու Կ. Պոլսոյ մէջ	—	—
Փոփոխեալ պարտքի փոխառութեան եւ Ռումէլիի Երկաթուղիի պարտամուրհակներուն ամորթիզըմանի համար վճարուած գումարներ	171909 39	196744 02
Մնացուկ	954838 01	909075 74
Գումար	1360128 86	1360128 89

Ի Դիմաց Վարչական Խորհուրդին
Խորհրդական-Պատուիրակ
ՏԸ ԵԱՆՔՕ

Նախագահ
ԼԷՕՆ ՊԷՐԺԷ
Կ. Պոլիս, 13/26 Նոյեմբեր 1906

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒԻՍԹՕՖԼ
ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
56, Ռիւ տը Պոնտի
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐՔԱՆ
եւ Գուիսթօֆլ անունը ամբողջ գրերով

Կրկին արծաթազօծում բոլոր առարկաներու
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ՝ գլխաւոր վաճառատուններու մէջ 5—18

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400.728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա, Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւթիւնճիւ խան, Աշըր Էֆէնտի ճառտէսի, Թիւ 26: Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ 11 50—32

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդութեան երթեւեկութիւններ

Դեկտեմբեր
Գշ. 28/11 Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին: Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտի ու Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ:
Գշ. 28/11 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին:
Դշ. 29/12 Սէվաստոպոլ ժամը 6ին:
Եշ. 30/13 Օտեսա ժամը 10ին: Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ:
Եշ. 30/13 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին:
Ուր. 1/14 Տարտանէլ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին:
Շբ. 2/15 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին: 50—48

Khedivial Mail Line
(Քետիվիէլ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկ Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմայիլիա շոգենաւը նաւապետ Անտըրլըն, երկուշաբթի, 10 դեկտ. 1906 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 11 դեկտ. 1906 (Ը. Ե.) կէսօրէ ետքը, ժամ երեքին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր եւ Պիրէոն:

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան:

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Երեք ամիսը երկու անգամ եօ շոգենաւ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Լուքանիա	129 2	Սլավօնիա	10605
Քամբանիա	12950	Սիլվանիա	5598
Քարմանիա	20000	Ուլթօնիա	10402
Քարօնիա	20000	Պրէսիա	3500
Ումպրիա	8127	Վէրիա	3928
Էթրուրիա	811	Սավիա	29 0
Լուզիթանիա	32500	Սիրիա	2150
Նօրէթանիա	32500	Սիբրիա	2925
Սաքսօնիա	14281	Սարակօսա	2200
Իվէրնիա	14058	Ալէբբօ	2 50
Քարբաթիա	13603	Շէրպուրկ	1620
Բանօնիա	9851		

Ալէբբօ, նաւապետ Ճիֆրիս, Լիվըրբուլէն հոս պիտի հասնի ընդհանուր ապրանքով, ամսոյս 24ին:

Դիմել առ ՎԱԼԹԸՐ ՍԻՒԸՐ Ե ԸՆԿ. Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց 50—34

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄՈՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Դկտ. 14ին, Սիրֆասսի, Անատ. եզերքէն
Դկտ. 17ին, Անադօլի, Պաթումէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դկտ. 14ին, Սիրֆասսի, Մարսիլիա
Դկտ. 18ին, Անադօլի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա:

Ճամբորդութիւնը Կ. Պոլսէն Բարիզ 6 օր կը տեւէ:

Ա կարգ Բարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:
15 50—18 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՀԵՏԱԶՕՏԻՉԸ

ԳԼՈՒԽ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

ՍԷՐ ԵՒ ԳԱՂՏՆԻՔ

—Ո՞վ կրնայ ըլլալ զանգակը այսպէս ուժգին հնչեցնողը, գոչեց պառաւ աղախինն զայրացած: Միայն թէ նոր դժբախտութիւն մը չգայ մեր գլխին:

Առանց կարեւորութիւն ընծայելու սպասուհիին խօսքերուն, Ռոմէն ու Բրէք ուղղուեցան դէպի վանդակապատը, որ ճամբան կ'եզերէր:

Լապտերին արձակած աղօտ լոյսին մէջ երկու երիտասարդները նշմարեցին տապալած կառք մը եւ մարդ մը, որ կը ջանար վեր առնել մանկամարդ կին մը, ճամբուն եզերող փոսերէն մէկուն խորը թաւալած:

Լուսինը, որ թանձր ամպերով ծածկուած էր, յանկարծ լուսաւորեց անծանօթ կնոջ դէմքը: Ռոմէն սկսաւ դողալ:

—Ան է, ան է, մրմնջեց: Օհ, Աստուած իմ, մեռած չըլլայ:

Ու գեղանի մանկամարդ աղջկան վրայ ծռեցաւ, որ արտեւանունքները գոց, անշարժ եւ անկենդան փռուած էր:

—Սիրելի պարոններս, ներեցէք, յանկարծական կերպով ձեզ անհանգիստ ընելնուս համար, կ'ըսէր տը Վիլմարի մարքիզը խռպոտ ձայնով մը, որ «Կանաչ Տուն» մէջ բնակողն էր:

Քանի մը վայրկեան յետոյ, Լէնոր կը սթափէր ճաշասրահի մեծ հաստարանին վրայ, հոն իսկ, ուր քանի մը ամիսներ առաջ, Ճուլիոյի մարմինը փռուած էր, թէթ-ա՛նկլի ղոհ երթալէ յետոյ:

Լէնոր շատ գեղեցիկ աղջիկ մըն էր եւ Սէրխասի պառաւները թիւր չէին չափազանցած, ըսելով թէ երկնային գեղեցկութիւն մը ունէր ան:

Բաղկոյ մը պէս բարձրահասակ ու ճկուն, տը Վիլմարի մարքիզին աղջիկը ունէր հիանալիօրէն մութ կապոյտ աչքեր. իր մազերուն ոսկեփայլ գոյնը հակադրութիւն մը կը ձեւացնէր իր մաւթ գոյն մաշկերուն հետ. բայց ինչ որ ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէր, իր մելամաղձութիւնն էր, որով պատած էր իր քաղցրահայ աղջկան ճակատը:

Լէնոր քիչ կը խնդար, և իր ձեւաւոր շրթունքներուն վրայ սառած եկած ժպիտը տխուր ու համակերպող, իր մէջ ցաւագին բան մը ունէր: Լէնոր հետաքրքրութիւն կ'արթնէր իրեն մօտեցողներուն: Մտովի կը հարցնէին թէ ինչ կրնար ըլլալ գաղտնիքը այն մռայլ վշտին որ իր ճակտին վրայ կը թարշամեցնէր երիտասարդութեան այդ ծաղիկը:

Ռոմէն, իր դիւրազգած բնաւորութեամբ, շուտով ապշած էր այդ գեղանի աղջկան քիչ մը հիւանդոտ հմայքներէն եւ վշտակիր երեւոյթէն, որոնք բանաստեղծական դիւթանքով մը կը ներկայանային երիտասարդին երեւակայութեան մէջ:

Արդէն իսկ Ռոմէն անտառին մէջ հանդիպած էր «Կանաչ Տունը» բնակող աղջկան, եւ իր հանդիպումները յուզած էին զինքը, սակայն չէր ուզած խոստովանիլ ինքզինքին անգամ իսկ:

Այն անակնկալ դէպքը, որ Ռոմէնի կեանքին կը խառնէր Օր. տը Վիլմարին, ի հարկէ պիտի փութացնէր սիրոյն զգացումներու փթթումը:

Ռոմէն, Սէրխասի գեղանի դրացուհիին անցուցած արկածին հետեւեալ օրն իսկ, Լէնորի վրայ կը խոկմենար:

Այնուհետեւ լքեց հին աշխատանոցին մէջ գտնուած աշխատանքը եւ մոռցաւ իր հաշուական հետազօտութիւնները... Առաւօտէ մինչեւ իրիկուն կը թափառէր անտառին մէջ, տեսնելու համար Լէնորի վայելուչ սիլուէթը, որ իր սեւ մօրուկը կը հեծնէր ամէն առտու:

Օրիորդ տը Վիլմարի կանգ կ'առնէր՝ թարմ օդ առնելու համար զովանային: Կցկտուր խօսքեր կը փոխանակէին եւ Ռոմէն երիտասարդացած կը զգար ինքզինքը՝ քսանամեայ երիտասարդի մը պէս:

Ինք որ այնքան անտարբեր գտնուած էր սրտի խնդիրներու հանդէպ, նորահաւատի մը եռանդը ցոյց կուտար: Այդ տարփանքը ամբողջովին գրաւած էր զինքը եւ տակաւ ճշմարիտ սիրոյ մը կը փոխուէր: Իր ամբողջ էութեամբը կը սիրէր այդ գեղանի Լէնորը, զոր այնքան տարաբախտ կը զգար:

Ռոմէն, սէրէն կուրցած, իր շուրջը եւ իր քմայքէն դուրս բան մը չէր տեսներ. ո՛չ մէկ բանի նկատմամբ հետաքրքրութիւն կը զգար... Կանաչ Տան ծառուղիին վրայ կը խօսէր... Ան միայն կը զբաղեցնէր զինքը... իր մտածումը տագնապած էր անով. Ճուլիօ, Դոյլերու Բառուղիին գաղտնիքը, ամէն ինչ մոռցած էր..

Իրեն ինչո՞ւ պէտք որ հրաշքով վերականգնեցնէր այդ մեռելին գաղտնիքը թափանցէր... քանի որ կը սիրէր:

Իր ադամանդներն անգամ, որոնց վրայ խոլ սէր մը ունէր եւ տարփելէ ի վեր անձնդմով գրաւուած էր միտքը, հիմա չէին վրդովեր իր հանգիստը... որովհետեւ կը սիրէր...

Անհուն երջանկութիւն մը ողողած էր հոգին, ճաճանչագեղ արեգակ մը չորս կողմ կը փայլէր աչքերուն առջեւ ու քաղցր պայծառութեամբ մը թաթաւուն կը քալէր: Քառասունի մօտեցող այդ մարդը երիտասարդական առողջութիւն մը կը զգար, սիրոյ այն հրաշալի ովասիսային շնորհիւ, զոր իր սիրտը, երկար առեն զլացուած, կ'երգէր վերջապէս...

Խեղճ Ռոմէն, իր անպատում ուրախութեան մէջ, իր եղբօր՝ Բրէքի խոր յուսահատութիւնը չէր տեսներ, որուն սիրտն ալ բռնուած էր Լէնորի կողմէ յարուած սիրոյ ցանցին մէջ:

Բրէք լուռ կը մնար եղբայրական խորհրդապահութեամբ մը, եւ ապիօրէն կը սպասէր որ լռիկ պաշտած կինը յայտնէ իր կարծիքը ու նախապատուութիւնը:

Եթէ երբեք Լէնորի հոգին Ռոմէնի հակում ցոյց տար, դժնդակ վէրքով մը պիտի խոցուէր Բրէքի սիրտը. բայց այն քօղը, որով կը ծածկէր իր տարփանքը, անթափանց պիտի մնար եւ իր սէրը՝ սրտին մէջ ամփոփ, թաքստոցի մը մէջ պահուած գանձի մը կը նմանէր:

Այսպէս՝ երկու եղբայրներ, երիտասարդական տարիքը անցընելէ յետոյ, յարդի խուրձի մը պէս բռնկած էին:

Ռոմէն յաղթական ելաւ այդ պայքարին մէջէն:

Երկար ու ցաւագին օրեր անցընելէ յետոյ, վերջապէս յաղթական ժամը հնչեց եւ Լէնորի անտարբեր զգացումները նուաճեց Ռոմէն:

Գեղանի աղջկան նշանախօսութիւնը պարզ եւ սրտալից կերպով կատարուեցաւ աննման գաղջ գիշեր մը, անտառին մութ կամարին տակ, մինչ արծաթազօծ լուսինը պայծառօրէն կը շողար:

Քանիերորդ անգամ ըլլալով, Ռոմէն իր խորունկ սէրը կը յայտնէր Լէնորի:

—Օ՜հ, իմ դշխոս, չէ՞ք ուզեր զիս երջանիկ ընել եւ իբր ամուսին ընդունիլ... Ինքզինքս կարող կը զգամ՝ ձեր երջանկութիւնը ապահովելու, որովհետեւ կը սիրեմ ձեզ, Լէնոր, եւ կ'ուզեմ որ ամէնէն սիրասուն կինը ըլլաք, ինչպէս ամէնէն գեղանի կինն էք արդէն:

Ռոմէն բռնեց նորատի աղջկան ձեռքը ու շրթունքին տարաւ, երկար համբոյր մը դրոշմելով անոր վրայ:

Լէնոր սարսռաց, ադամանդի հետազօտիչին հրակէզ շրթունքներուն հպումը զգալով մորթին վրայ. ալ իր աչքերը գոցուեցան եւ դէմքը գունատեցաւ:

—Պաշտելիս, գոչեց Ռոմէն, մի պայքարիք ձեզի դէմ, որովհետեւ կը զգամ թէ դուք ալ կը սիրէք զիս:

(Շարունակելի)